

Erdélyi Gazdasági Közgazdaság

Pentru aplicarea legii pășunelor

Direcția generală a islazurilor comunale din ministerul agriculturii și domeniilor, a trimis tuturor consilierilor agricoli o circulară, în care se precizează îndatoririle odată cu aplicarea legii pășunilor.

Dispozițiunile circularii se referă la trei chestiuni mai importante din ele: a) amenajament; ce le vor avea acești consilieri; b) organizarea pășunilor comunale; c) comisia specială a pășunilor.

Prin noua lege a pășunilor se pune în vedere notarilor de a înainta ministerului în maximum 15 zile situația exactă a pășunilor cu numele coproprietarilor și ale asociațiilor de pășune înființate.

Deasemenea se precizează rolul consilierului în comisiile speciale de pășune create în ultima vreme pe județe, unde rolul său este determinat; președinte al comisiei și inițiator în ce privește metodele de intensificare a rendementului islazurilor.

Instrucțiunile precizează că dispozițiile de față vor putea folosi atât serviciului agricol cât și autorităților comunale.

De altfel ministerul va mai trimite la timpul necesar, noi explicații în legătură cu această lege.

—o—

Importul uleiurilor

Ministerul de finanțe a pus în vedere vămirilor să nu permită la import decât uleiurile comestibile, cari se vor constata la analiză făcută de laboratorul Ministerului Sănătății ce deservește regiunea, că îndeplinesc cu strictețe condițiunile art. 266 din regulamentul pentru controlul alimentelor și băuturilor, adică toate vasele (butoaiele, bidioanele, etc.) să poarte inscripțiunea cu felul uleiului (fructul sau sâmbânța din care este extras) precum și inscripțiunea firmei.

—o—

Taxarea cocșului metalurgic la C. F. R.

Administrația căilor ferate a luat deciziunea ca pentru cocșul metalurgic, cari prezintă certificate din partea ministerului de industrie și comerț că le necesită o anumită cantitate pentru întrebunțări speciale la care nu poate fi întrebunțat cocșul indigen, să se plătească taxele tarifului special III. iar pe cale de refr. cție li se va restitui diferența între acest tarif și tariful excepțional VII.

—o—

Erdély és a Bánság mezőgazdaságának fejlettségét igazolta a kolozsvári gazdahét

Gazdasági szakelőadások az EGE kiállításán — Racionalizálni kell a mezőgazdasági termelést — Bemutatták Erdély mezőgazdasági kincsesházát

Erdély és Bánság mezőgazdasági életének nagyjelentőségű eseménye volt a kolozsvári gazdahét, amelyet az Erdélyi Gazdasági Egylet agilis vezetősége rendezett meg. Az Attila-utcában levő EGE székháza tágas helyiségei és hatalmas kertjei virágdíszet öltöttek és üdvözölték az Erdély különböző vidékeiről a kolozsvári kiállításra érkező mezőgazdákat.

A kapunál két lengő trikolor jelezte az utat a mezőgazdasági kiállítás felé, amelynek minden megnyilvánulása a nagyszerű rendezés és hozzáértő kezek munkájának bélyegét viselte magán. Az Erdélyi Gazdasági Egylet hatalmas székházának udvarán az erdélyi és bánsági cégek mezőgazdasági felszereléseinek kiállítása sorakozott fel díszes pavilonokban és tanubizonyoságát adta annak, hogy

Erdély is közeledik a nyugati fejlődés azon állomásához, amely a mezőgazdasági termelés racionalizálódását és modern eszközökkel való fellendítését jelenti.

Erdély mezőgazdasági kincsesházának pompás anyagát tarták a szemlélő elé a kiállítók, akik fáradtágot és költségeket nem kímélve legjavát szedték össze áruiknak, hogy bemutathassák az erdélyi gazdatársadalom termelőképességének kvalitásait.

A gazdahétnek eseményszámba menő programpontja volt a motoreke-verseny, melyen valóságos csillaghullása volt az értékesebből értékesebb díjnak. A mezőgazdasági kiállítás szakelőadásai komoly formában tárgyalták meg azokat a bajokat, amelyek megbéklyozzák Erdély és Bánság mezőgazdasági életének fejlődését és hasznos tanulságokkal szolgált Erdély gazdatársadalmának a modern mezőgazdaság fogalmáról.

Szervező és propaganda jellege is volt az előadásoknak,

mert a gazdasági élet különböző ágazataiban gyakran tapasztalhattuk, hogy az összetartás hiánya miatt jut zátonyra számos nagyfontosságú akció vagy egészséges kezdeményezés.

Ha nagyobb súlyt helyeztek volna a gazdahét reklamározására, úgy a kiállítás és a szakelőadások is látoga-

tottabbak lettek volna, azonban tagadhatatlan, hogy a kolozsvári gazdahét így is monstrelfelvonulás volt Erdély és Bánság mezőgazdasági életének.

A kiállító cégek között

A puii (Hunyadmegye) Cioclovina-barlangban felfedezett nagyértékű guanó-foszfát, a „Transilvania“ kitermelésével és forgalombahozatalával foglalkozó Cioclovina Betéti Társaság a kiállítás épületének feljárójánál felállított kollekcijában mutatja szemléltetőleg be a guanó-foszfát kitermelésének egyes érdekes fázisait. A Transilvania guanó-foszfát, mint nagyértékű foszfát műtrágya tizenhat-husz százalék foszforsavat tartalmaz, amelyről már feltárása óta nagyteljesítményű szakszemlények egész sora a legteljesebb elismerés hangján nyilatkoznak. Ez a jégkor-szabkbeli állatok esontjaiból és hulladékából keletkezett foszfát, száritott és örölt állapotban kerül forgalomba, majdnem egész foszforsavtartalma citromsavban oldható és nagy előnye, hogy még 0.5 százalék nitrogén, 4.5 százalék szénasavas meszet és különböző szerves anyagokat is tartalmaz. E tulajdonságainál fogva a Transilvania guanó-foszfáttal trágyázott földben a természetvények fejlődéséhez szükséges baktériumok kitünő szaporodási talajt találnak. Annak megfontolásával, hogy a guanó-foszfát 40 százalékkal olcsóbb, mint a gyári uton előállított foszforsavas trágyák, természeténél fogva egyenértékű a régebben oly nagyrabecsült, de ma be nem szerezhető Peruguanóval. Buza- és rozsföldek trágyázásához kat. holdanként 160—200 kgr. vetőgéppel sorbavetve 80—100 kgr. guanó-foszfát teljesen elegendő, míg árpa- és zabföldek trágyázásához kat. holdanként cca. 150 kgr., sorbavetve cca 70 kgr. szükséges.

Már eddig is kitünő eredménnyel vált be a Transilvania guanó-foszfát a tengeri földek, a burgonyaföldek, a kukor- és a takarmányföldek, valamint a biborhere, a lucernaföldek, legelők és rétek trágyázásánál. A foszforsav-tartalma rendkívül fontossággal bír a szőlőtermelésnél: erősen növeli a cukortartalmat, elősegíti

a beérést és növeli a hozamot is. Gyümölcsök trágyázásánál ugyancsak a gyümölcsök cukortartalmát növeli és különösen magasabb vidékeken már e célból is elkerülhetetlen a foszforsavas trágya használata. Nem árt, ha a megadott mennyiségű guanó-foszfátnál is több szóródik el, mert nem égeti ki a növényt és a felesleg nem mosódik be a föld mélyébe, hanem a növény által fel nem használt mennyiségnek hatása a következő évben is érvényesül.

Transilvania guanó-foszfátra a következő veteményeknek van feltétlenül szükségük: Bab, borsó, káposzta, kalarábé, kelkáposzta, kárfiol, saláta, retek, hagyma, répa, petrezselyem, zeller, paradicsom és ugorka. Legeészerűbb a trágyát a maggal együtt, illetőleg a palántákkal ezeknek árkaiba elszórni, azonban a vetés előtt a föld felületén is elszórhatjuk a trágyát és azt elszórás után begereblyezzük. Igen jó eredménnyel használhatjuk a „Transilvania guanó-foszfátot“ a már növésben levő veteménynél, mint fejtrágyát. Sorbavetésnél 100 kgr. kézzel való elszórásnál 200 kgr. „Transilvania guanó-foszfát“-ra van szükség, kat. holdanként.

A mezőgazdasági gépanyag legmodernebb eredményeként a szakértők ősziinte gyönyörűségére szolgált a budapesti Schlick-Nicholson Gép-Vagon és Hajógyár Rt. gyártmánya, az új rendszerű acélkeretes golyócsapágyas eséplőgép, amely tökéletesen kiküszöböli a szemszórást és működése által a zsákokba tökéletesen tiszta, piacképes gabonát önt. Ugyancsak sikere volt a magyar mezőgazdasági gépgyár kiállított vetőgépjének is. A gépet az „Entreprinderile Ganz S. A. R.“ kolozsvári lerakata állította ki, ezuttal is hozzájárulva a magyar mezőgazdasági gépipar elismert népszerűségének fokozásához. A budapesti gyár kedvezőtlen talaju vidékek, valamint kisebb gazdaságok számára huszonhétverőléces eséplőgépet gyárt, amely könnyű súlyánál fogva a legrosszabb terepviszonyok mellett is vontatható.

A megjelent tejgazdák között méltó feltűnést keltett ezuttal is, mint eddig valamennyi bemutatásán az eredeti Alfa-szeparátor, tejtermék-kiválasztó készülék, amelyet különböző nagyságban a kolozsvári Hann és Társa Gép- és Műszaki Kereskedelmi Rt. kiállítási pavillonja mutatott be. Az előnyös helyen felállított pavillonban nagy érdeklődést keltettek a különfajta vajköpülő hordok, praktikus gyuródeszkák, valamint a bemutatott tej-, ló és sűrűségmérők is.

A Mastol az állattenyésztő öröme

A Mastol állati erőtápszer, melyet Kolozsváron Hintz Vilmos ügynöksége képvisel és amelynek országos vezérképviselőt Balogh Zsigmond, Teemesvár, Str. Primarie 16. látja el, nagy sikert ért el a kiállításon. A Mastol bevezetését Bucsy Balázs eszközli, aki a Cooperativa Militarának volt hosszú éveken át igazgatója és így e téren gazdag tapasztalattal rendelkező szaktekintély. A Mastol rendkívüli hatására a sertéshizlalás terén jellemző az a kísérlet, melyet Török Bálint, az EGE titkárának felügyelete alatt végeztek. Kísérletet tettek két azonos fajú, súlyu és koru sertéssel, melyek közül az egyiket 25 napon át naponként 4 deka, (egy evőkanál) Mastollal etették, míg a másikat az eddig szokásos rendszeres hizlalási eljárással, Mastol nélkül hizlalták.

Huszonöt nap után az eredmény meglepő és bámulatos volt.

A lemérésnél a Mastollal etett sertés 13 kilógrammallyal volt súlyosabb, mint a Mastol nélkül hizlalt állat.

A Mastolnak a hizlaláson kívül még igen nagy előnye van, mert az állatot megvédi és ellenállóvá teszi a betegségekkel szemben. A Mastol vitaminokból készül, erősen esont- és tejképző, nagy étvágyat idéz elő, aminek következtében gyors súlyszaporodás áll be. A Mastol használata által előidézett nagyobb étvágnak megfelelően nagyobb mennyiségű takarmány adagolandó és ennek megfelelőleg a gazda tudása és tapasztalata állapítja meg a szükséges mennyiséget.

A Mastol használata megfelelő etetés mellett egy hónappal megrövidíti az állat hizlalási idejét.

Tejelő tehénnek, ökörnek és lónak napi 4—5 dekagramm adagolandó, míg sertésnek, juhoknak és kecskéknek 1.70—1.80 dekagramm elegendő. A Mastolt a földművelésügyi minisztérium vizsgálóállomása is vegyelemmezte és 52.384—928 számú rendeletével a gyártást és eladást engedélyezte.

A Mastol használhatóságára és eredményes voltára jellemző, hogy már a kiállítás területén nagyobb eladások történtek. Így Kolozsvár városának polgármestere, Mihali Tivadar nagyobb tételt vásárolt sertésének és állatainak feljavitására. Kolozs vármegye, — ahol a Mastol nagy keresletnek örvend, — valamint Tor-daaranyosmegye gazdái nagy megrendelést eszközöltek.

Radion mosóport használnál mindenki...

A Hintz Vilmos kereskedelmi ügynöksége állította ki a Radion nevű mosóport, mely kiválóan alkalmas fehérnemű, gyapju, pamut, selyem és crepe de chine mosására. A Radion nemcsak, hogy kitisztítja a ruhát, de egyuttal fertőtleníti, gyermekek és

beteg ruháinak mosására ezáltal kiválóan alkalmas. A Radion szavatoltan klormentes, nem tartalmaz semmi olyan anyagot, mely a ruhának ártana.

A Radion több mint 50 százalékban a legkiválóbb minőségű szinszappant tartalmazza

és így a ruhák mosásához további szappan hozzáadása teljesen fölösleges. Nem szűkséges, sőt ártalmas a ruhát dörzsölni vagy kefélni és ezzel lényeges időmegtakarítást érhetünk el. A foltos és pécés ruhák Radionnal mosva teljesen visszanyerik színüket, a vérfoltos, vörösborral, gyümölcsel, vagy fekete-kávéval bepiszkított ruhák Radion oldatban való főzéssel teljesen megtisztulnak. A Magyar Országos Kémiai Intézet vegykísérleti állomása által kiadott szakvélemény megállapítja, hogy

a Radion vegyi összetétele különösen oxigént leadó alkotórésze folytán fehérnemű mosására kiválóan alkalmas.

Oly anyagokat (például klórmész), melyek a fehérneműre káros hatásuk, nem tartalmaz. Minden liter vízhez tíz gramm Radiont adunk és ez teljesen elegendő arra, hogy egyszerű főzés által minden dörzsölés és kefézés nélkül a ruhát megtisztítsa.

A „Porzol“

Hintz Vilmos ügynöksége mutatta be a „Porzol“ elnevezésű vetőmagvaknak száraz uton, víz nélkül való pácolásához alkalmas preparátumot. A „Porzol“ porpáca a mezőgazdák szempontjából nagyjelentőségű. A „Porzol“ rendkívül alkalmas buzáknak vagy büdös ősöszög, répagyökérfekély, árpa fedett ősöszög és dohány alternaria, valamint vetőmagvak esiraképességének feljavitására.

A „Distol“ óvja az állatokat...

A „Distol“, mely ugyanesak a Hintz-cég képviselője, biztosan gyógyítja a métegykört juhoknál és szarvasmarháknál. A Distoltól a beteg állat meggyógyul, gyapja gyarapodik, több tejet ad és súlyja erősen megnövekszik. A Distol öt nap leforgása alatt pusztítja el az állatban lévő májmételyt. A Distol reggel etetés előtt éhgyomorral kell beadni.

Ambrosi, Fischer & Co.

Feltűnést keltett az Ambrosi, Fischer & Co., nagyenyedi cég, Kelet-európa legnagyobb faiskolója és szőlőoltóvany telepe. A cég gyümölcsfák nemesítésével ért el kiváló sikert, oltott rózsái igen tetszetősek, különböző díszfái bámulatba ejtették a közönséget. A cég foglalkozik még eper palánták, spárgagyökerek, alanyvesszők nemesítésével. Szőlőoltóvanyai, korai és késői szőlőfajai a

szőlőtermeléssel foglalkozó gazdaközönséget nagy számban vonzotta.

A Rózsa-Royal drogéria kiállítása

A kiállításnak külön termét foglalja el a mezőgazdasági termények és termékek osztálya. Midőn a terembe lépünk szembeötlik a kolozsvári Rózsa-Royal nagydrogueria által kiállított „Chinosol“, a Behringwerke Marburg által előállított Immunszérum és a bécsi Lysol-gyár készítménye. A Chinosol generális fertőtlenítőszer, mely a Chinosol Rt. Hamburg készítménye. Az állatvédelemben, mint fertőtlenítőszer különleg sebkezelésére, daganatok borogtatására, belsőlegesen használva belfertőzések esetén mosásokra alkalmas. Higitott állapotban (1:50.000) igen jó hatású dezinficiáló szer.

Száj- és körömfájásnál vontatóoldathoz és áztatásokra pótolhatatlan gyógyhatású.

Különösen baromfitenyésztőknél, mint baromfikolera elleni preventív védőszer egyedüli biztos hatású.

A Behringwerke által előállított immunszérum sertéspestis, (sertésvész) esetén a legkiválóbb gyógyszer. A külföld valamennyi mintagazdaságában, sertéstenyészdéjében,

A mezőgazdasági termények kiállítása

A mezőgazdasági termékiállításán kitűntek Szász Tetstvérek deziméri birtokosok kiváló sajt-készítményükkel, a klimatizált Székács-féle 51-es búzával, valamint hatvani mákkal. A mintagazdaságot ifjú Szász István vezeti, aki modern okleveles gazda lévén, a mezőgazdaságban előforduló összes újításokat igyekszik gazdaságában hasznosítani és produktumait minőségileg fokozni.

Szász István mintagazdasága Kolozsváron kiállította a dr. Konopfféle 3-as és 38-as számú nemesített búzát, Sámánfa-féle BZ. 7. nemesített búzát és tavaszi árpát.

Dr. Eöry István (Magyarigen) Erdély-hegylajai borokat állított ki.

Mezőgazdák Kereskedelmi Rt. Arad, hatvani zárttoku mákot, aran-kamentességéről híres lucerna- és vöröshermagot mutatott be. Igen szép volt a bánhídi és székácsi buza-kollekció.

Lázár Simon keresztési gazdasága, mely évek hosszú sora óta bebizonyította, hogy Erdély egyik legkiválóbb eukorrépatermelő gazdasága, nagyszerű répamagokat, sörárpa magokat és székácsi, sárgaszemű üveg-buzát mutatott be.

A Bánkúti Főhercegi uradalom külföldi nemesített buzavetőmaggal vett részt.

sőt kiszagda és kistenyészto által ma már általánosan használt szer, és ezen zsánerben pótolhatatlan előanyag. Kétféle alakban kerül forgalomba.

Nemcsak a fertőzött, beteg sertéseket gyógyítja meg, hanem védőoltásként alkalmazva az állatokat hosszabb időre pestisfertőzés ellen immunissá teszi.

Ez a kiváló szérumkészítmény Romániában eddig nem volt kapható és a helyettesítésére a próbaképpen alkalmazott kísérleti szérumok még megközelítőleg se tudták azt a hatást elérni, amit ez a maga nemében páratlanul álló és világhírű Behring-készítmény felmutat. A földművelésügyi minisztérium e szer terjesztését hivatalosan engedélyezte.

A Rózsa-Royal drogéria állította ki még a bécsi Lysol-gyárnak világszerre híres „Lysol“ nevű fertőtlenítő szerét. A Lysol sebkezeléseknél nagyszerű eredményeket mutat fel, minden kellemetlen mellékhatástól mentes, két-három százalékos higitású oldatu pedig, mint kiváló fertőtlenítőszer használható. Az állatokat az élősdiek (tetvek, legyek, férgek) ellen megóvja. E célra az egyszázalékos oldata teljesen elegendő, használata kellemes és gazdaságos.

A Szász Földművelési Szakiskola (Földvár) nagy feltűnést keltett különböző főzelék- és nemesített fűmaggal. Résztvett ezenkívül különböző burgonyafélékkel és különböző takarmánymagokkal. A barcasági őszi és tavaszi árpa és sörrepa felé a kiállításnak szenzációjával szolgáltak.

A földművelésügyi minisztérium kollektív kiállítása előtt a laikus is sokáig elidőzött, gyönyörködve a különböző kiállított fényképekben, amelyeket a kolozsvári vezérfelügyelőség vezetése alatt álló torjai, magyargoroszlói, mezőnagyesáni és fogarasai mezőgazdasági mintagazdaságok mintataillatairól és növényeiről készítettek. A minisztérium azonkívül a vezetés alatt álló mintagazdaságok különböző terményeiből és pedig tavaszi „Arnaud“ búzából, — amelynek természetlaga hektáronként 20 métermázs, hektólitersulya pedig eléri a 83 kilogrammot is — állított ki. A mintagazdaságok kollektív kiállítása hűvelyes magvaival, továbbá Zieger-zabjával, erdélyi tengerijével, konyhaker-ti veteményesei közül pedig Victoria-borsójával, a gazdaközönség tetszését nyerte meg. A minisztérium vezetése alatt álló mintagazdaságok ujólag bebizonyították, hogy Románia mezőgazdasági életében vezető szerepet játszani és az állam részéről kellő gondoskodás mellett a romániai mezőgazdaság, valamint állatállomány feljavitására és nemesítésére irányuló törekvések célt értek.

Dr. Konopi Kálmán odvosi (Arad-megye) mintagazdasága nemesített búzát, valamint hármas számú odvosi vöröskalászu, saját nemesített buzavetőmagvait mutatta be. Nagy feltűnést keltett speciális siker-vizsgáló-készülékével.

Gróf Teleki Arthur Erdély egyik legkiválóbb növénytermelő gazdasága szép sikert ért el kollektív kiállításával.

Gróf Teleki Béla zsidói gazdasága duppáni zab, oroszbuza és különböző belföldi nemesített buza-fajáival tűnt ki.

Mindenki kóstolja meg!

D R E H E R

HAGGENMACHER

TAVASZI SÖREIT

A kolozsvári Gazdasági Akadémia kollektívkiállítása meglepte a gazdaközönseget. Különösen nagy sikert aratott koraérő tengerimagvaival, szép takarmányrépa és vetőmagvaikkal szemlélte a közönség. Az akadémia kollektívja ügyes és választékos összeállításánál fogva egyike volt a legszebb és legtanulságosabb kollektív kiállításnak.

Az Állami Monopolhivatal XII. kerületi Dohánytermelési Felügyelő-sége, (Marosvásárhely) különböző cigarettá-, szivar- és pipadohány mintaleveleket állított ki, amelyeknek különleges elkészítése gondos és speciális kezeléssel tesz tanubizonyosságot. Ezen a téren uttörő munkát végez Romániában, de különösen Erdélyben és a Bánátban, ahol igen nagy dohánytermelés van, amely már a régi Magyarország idejében is kitűnő speciálisokat termelt, nagy fontossággal bír, mert kísérleti tevékenysége

a rezsimváltozás után a dohány elkészítése és preparálása gyakran nem érte és nem éri el a régi nivót.

A marosvásárhelyi inspektorátus által kiállított dohányspeciálisok — ma már teljesen modern eszközökkel dolgozó műhelyek és szárítók alkalmazása folytán — eredményezték, hogy az erdélyi és bánáti kitűnő dohányspeciálisokból fokozatosan kitűnő dohánykészítmények lesznek készíthetők. Az EGE aranyéremmel jutalmazott dohánypreparátumok teljes joggal megérdemelték a kitüntetés.

A méhészeti kiállítás

Az EGE kiállításának keretében résztvettek még az Erdélyi Méhészeti Egyesület speciális akác-, hársfa- és virágmézeivel, továbbá Stief Ottó méhésze különböző speciális pergett akác-, hárs- és virágmézzel. Stief Ottó, aki az EME igazgatóválasztmányának tagja, szakszerű előadás keretében ismertette a méhészet speciális értékét. A méhek viaszsejtépitményéről tartott értekezlete értékes tanulsággal szolgált a méhészet foglalkozó gazdaközönségnek.

Blénesi Károly esikszentdomokosi méhészt saját találmányu, kézi lépes-mézpergetője nagy feltűnést keltett. Egyszerű szerkezeténél és olcsóságánál fogva a méhészet foglalkozó gazdaközönségnek nélkülözhetetlen eszköze.

Gyümölcs- és virágkiállítás

Babos Imre különböző diszvirágokkal, ugymint olaszgömb, tubaróza és változatos rózsafajáival tünt ki. Saját előállítású befőttjei éveken át és tetszetősen maradnak meg, kiállított gyümölcsei pedig vágyakra ingerli a kiállítás előtt elhaladó közönséget. Korán érő csemegeszőlő, Csabagyöngye, Kossuth Lajos, Madalaine Royal, piros és fehér gyöngy, valamint muskotály fajtái a legnagyobb elismerést érdemlik. Körtefajtái nyári, őszi és téli, erdélyi vaj, koloma őszi vaj, Sándor cár, Jó Lujza, Hardenport nagyságuknál és jósa-

guknál fogva minden dicséretet megérdemelnek. Babos Imre saját ambíciójából és szórakozásából foglalkozik a gyümölcstermeléssel és gyümölcsein meglátszik a hosszú és fáradságos, de szakavatott munka.

Babos Imre különös gondot kezeli virágkertészetét, amelyben pompásabbnál pompásabb rózsakülönlegességeket és egyéb disznövényeket és virágokat növeszt. Bemutatta továbbá

Látogatás a Banca Centrală löheremagtisztító-telepén

Szerdán reggel került sor a kolozsvári Banca Centrală löheremagtisztító-telepének megtekintésére. A szép számban összegyűlt gazdaközönség szakszerű magyarázatok kíséretében tekintette meg a telepet.

A telepet két részre lehet osztani: a ventilátorral dolgozó szítás gépek osztályára, mely a tisztítás első fázisát végzi és a második osztályra, melyben a mágneses angol Bedel-gépek jut vezetőszerep. A learatott löheremag először a Röber-féle ventilációs sikszítás tisztítógéphez kerül, mely a csépléskor benmaradt könnyű gázokat választja ki. Ezután kerül a mag elevátorok segítségével a Wegebreiter triörbe, mely az utifümagot távolítja el a löheréből hengerlaku dobszítái segítségével. A Wegebreiter-gép feladata a csépléskor benmaradt tokos magvakat összemorzsolni és burkolatuktól elválasztani. Az ily módon előtisztított löheremag azonban még igen sok arankát tartalmaz és főképp az európai aranka kiválasztására szolgál a Lübke-féle 175 milliméteres triör. Ez a triör nemesak az európai arankát választja ki, hanem a tisztított löherét két osztályra osztja. Az első osztályba jut az európai arankától mentesített löhere, míg a második osztályba a még nem teljesen mentesített magvak. Hogy a tisztítás tökéletesebb legyen, ugyanezek Lübke készítményű 150 milliméteres triört használnak a további tisztításra.

Ez a tulajdonképeni előtisztítási processzusa a löheremag mentesítésének. Nálunk Romániában eddig általánosságban csak ezt a tisztítást ismerték és így fordult elő az az eset, hogy

a belföldön tisztított magok még nagymennyiségű amerikai arankát tartalmaztak.

Miután az amerikai aranka sokkal nagyobb, mint a löheremaggal együtt előforduló összes gyom, utifümag és európai aranka magjai, az ismertett ventilációs processzussal az amerikai arankát ne tudták eltávolítani.

Az amerikai aranka eltávolítására szolgál az igen elmésen megkon-

a saját gyümölcseiből házilag, Rex-üvegben eltett befötteteket, amelyeknek az a különlegességük, hogy a világszerte elismert Rex-üvegben évtizeden keresztül is tökéletesen, romlatlanul konzerválódott a kitűnő házilag eltett gyümölcs. Az üvegnek a háztartásban betöltött szerepéről szükségtelenül külön megemlékezni, mert annak szerepét és fontosságát minden háziasszony tapasztalatból tudja.

truált Bedel-féle vasporos aranka-mentesítő.

Ez a gép, amely egy angol gyár szabadalma, a már előtisztított löheremagot finom lisztű örölt vasporral keveri össze és juttatja egy gummitekerésre, mely hatalmas erejű mágnes előtt fordul el. A löheremagnak burkolata teljesen sima felületű, míg a többi összes idegen anyagok burkolata láthatatlan apró szőrözettel van burkolva, mely a vasport magához szívja és így a mágnesekeres előtt a vasport felvevő európai aranka és más idegenmagvak a mágneses tekerésen fennakadnak, míg a tiszta löheremag, mely a vasport nem szívta fel, egy másik tekerésen végighaladva egy gyűjtőmedencébe jut.

A Bedel-gépből kikerült löheremag száz százalékban mentesített mindennemű idegen anyagtól,

azonban a vasporral történt keveredés folytán fényét elvesztette. Hogy a mag a fényt ismét visszakapja, ugynevezett polir-géphez kerül. A polirgép hatalmas dobszita van és belsejében pösztó van, mely az elevátoron idejuttatott magot ehhez a percenként 1200 fordulatot tevő dobszítához szoritja és ezáltal a magokat megtisztítja a vasportól újra kifényezi.

A polirgépből kikerült mag úgy export, mint vetési célokra teljesen alkalmas.

A tisztítótelegen egy 230 Volt és 26.5 Amperes motor és ezzel összekötött dinamó szolgáltatja a motorikus erőt a gépek üzemeltetéséhez

A telep, melynek értéke körülbelül 3—4 millió lej, az összes heremagtisztítására alkalmas modern felszerelésű gépeket magába foglalja.

A Banca Centrală a telepet télen a saját tulajdonát képező magvak tisztítására veszi igénybe, azonban március, április, május hónapokban csekély métermázsánkénti bérletdíj ellenében a gazdaközönség rendelkezésére bocsátja.

A Nitrogén Műtrágya és Vegyipari Rt. kiállítása.

A kiállítás résztvevői és megtekintői fokozott érdeklődést mutattak a műtrágya-termékek iránt. Első-sorban kell megemlítenünk a dícsőszentmártoni Nitrogén Műtrágya és Vegyipari Rt. szépen berendezett pavilonját, melyben a gazdák hosszú ideig szemléltek a nitrogénnel trágyázott földek termésének nagyszerűségét. A nitrogénműtrágyák közül a lassanható mézsnitrogén felel meg legjobban az erdélyi viszonyoknak, melyet újabban fej-trágya gyanánt is sikeresen használnak. Növényeink nitrogénigényeinek pótlására a romániai éghajlati és talajviszonyok mellett a 19—20 százalékos nitrogént és 50—60 százalékos foszforsav pótlatára holdanként 100—150 kilogramm 16—18 százalékos szuperfoszfátot kell alkalmazni.

A kiállítással kapcsolatosan előadást tartott Bittera Miklós dr., magyaróvári gazdasági akadémiai tanár, felhívta a gazdaközönség figyelmét a műtrágya óriási jelentőségére és a nitrogén fontos szerepére a mezőgazdaságban.

A mézsnitrogénnel trágyázott rétek tavasszal gyorsabban zöldülnek és fejlődésükben mintegy tíz nappal megelőzik a nem trágyázottakat.

A rétek és legelők trágyázására holdanként 130 kilogramm mézsnitrogénre van szükség, de ezenkívül ajánlatos 100 kilogramm szuperfoszfátot és 50 kiló kálisót is alkalmazni. Csak a kiadós mézsnitrogénműtrágyázás fogja a mezőgazdaság rentabilitását újból helyreállítani. A mézsnitrogénnek fontos szerepe jut a dohánytermelésben, mert nemesak dusabbá teszi a dohánypalántot, de megóvja a különböző betegségektől is. Fontos szerepe jut a mézsnitrogénnek a cukorrépa termelésben is, mert fokozza a répa cukortartalmát és ezzel nagyobb hozadékot biztosít.

A mézsnitrogén fontos szerepet játszik a kalásznövények termelésénél, őszi buza, őszi árpánál és téli repcénél.

A szőlőgazdaságban ige gyakran fellépő kríziseket rövidesen megszüntethetjük a mézsnitrogénnel való trágyázással, mert általa nagy természetmennyit tudunk biztosítani és így még alacsony borárak mellett is biztosítják a gazdának a szőlőtermelés rentabilitását.

Résztvevő a kiállításon a Phönix Kénsav és Vegyitermékek Gyára Rt. Nagybánya is. A Phönix gyár szuperfoszfát és mézsnitrogén terméke főképp azokon a területeken alkalmas trágyázásra, ahol gyors eredményre törekednek. A foszforsavas trágyák vízben könnyen oldódnak és így gyorsabban és biztonságban hatnak, mint a nehezen oldódó trágyalé.

A Mărășesti Román Vegyipari Rt. szuperfoszfátot és keveréktrágyát állított ki. A Mărășesti szemléltetőn mutatta be az általa gyártott műtrágyafajták használhatóságát. A mezőgazdasági termények pavilonjában óriási répák, dinnyék, tökök, burgonyák és gyönyörű buzakalászkok tanúsították a szuperfoszfát rendkívüli használhatóságát.

Résztvevők továbbá az EGE kolozsvári mezőgazdasági kiállításán az Aranyosgyéresi Agyagipar Rt. (Torda) fedéleserép, alageső és egyéb agyagipari termékekkel, Erdélyi Szász Gazdasági Egylet barcasági gépesar-

Málnási Mária Forrás!

Természetes alkalikus sós gyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet! Mindenütt kapható.

Kútkezelőség Brassó.

Frații SPITZ Testvérek

Producenți de lemne, comercianți de cereale și produse, reprezentanți de mori

Fatermelők, gabona- és termény-kereskedők, malomképviseletek

ARAD

Holzproduzenten, Getreide und Productenhandler, Mühlenvertretungen

Bulev. Regina Maria

9

Telefon: 7-19. — Telegram: Frații Spitz Arad.

Ardealul Economic

Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—

— Szöveg között cm²-

ként — — Lei 15.—

Többi hirdetési ol-

dalon — — Lei 10.—

Egy garmond sor Lei 80.—

noka és a *Markó és Társa* brassói cég eredeti Schotzer-féle kapálógéppel, Kuttruf-féle földsimítóval. A *Gea-Krayer Rt.* temesvári cég sertés- és marhatápporokkal, *Pallós és Markó* petroleum-tüzhelysütővel és petroleum-áralóval, *Saturnus Kereskedelmi Vállalat* (Sepsiszentgyörgy) műtrágya szorogéppel, *W. Weirich és Zapfe* (Kolozsvár) növényvédelmi szerekkel, malomszítákkal és kutszivattyúkkal.

A *Tordai Sörgyár Részvénytársaság* kiváló minőségű *Király, Lux és Gloria* sörrel nagy élvezettel fogyasztotta a kiállítás közönsége.

Talajmivelő gépbemutató

Hétfőn reggel az összeállított program szerint bonyolították le a talajmunkáló gépek bemutatóját a Gazdasági Akadémia Donáth-ut melletti tábláján.

A résztvevő cégek közül ki kell emelnünk a Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt. *Mc. Cormick* traktorját. Katona igazgató vezetésével a gép először tarlószántást mutatott be a gazdaközönség teljes megelégedésére, majd az ekéket mélyebb szántásra állították be. A gép minden megerősítés nélkül egyenletesen és könnyen szelte a barázdákat. A mély szántás elérte a 35 centimétert, míg

tarlószántás átlagos mélysége 20 centiméter körül mozgott.

A traktor a legkönnyebben kezelhető, irányítása különösebb előismereteket nem igényel, egyszerű motorkezelők pár pernyi magyarázat után képesek a traktort vezetni és az ekéket beállítani. A motornak igen érdekes tulajdonsága, hogy automobil típus szerint van felépítve és így a kezelés egyszerű, könnyű és kellemes. Az erdélyi kötött és nehéz talajon kiválóan alkalmas és miután nyersanyagfogyasztása minimális, üzemben tartása nagyobb költséget nem igényel. A bemutató kedvező hatása alatti már a helyszínen is történtek rendelések. A gazdaközönség mind jobban érzi szükségességét a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen gépfelszerelésnek és így a közeljövőben még fokozottabb érdeklődés fog megnyilvánulni az Amerikától átvett géprendszerű mezőgazdálkodás iránt.

A cég ezenkívül cséplőgépekkel vett részt a kiállításon. Cséplőgépei eltérően az összes eddig gyártott típusoktól egy méterrel hosszabban van konstruálva, a szita felülete nagyobb és így sokkal tökéletesebb, gyorsabb munkát végez. A többi cséplőgépeknel előforduló tekintélyes szemvesztést itt a minimálisra lehet redukálni és így

a gép nemcsak teljesítményében sokkal nagyobb, de minőségileg is sokkal jobb és gazdaságosabb munkát tud kifejteni az eddig használt gépeknél

Egy újonnan szabadalmazott „Gazdasági” vetőmagtisztító és kiválasztógépet mutatott be a Román Mezőgazdasági Gépkereskedelmi Rt. melyet Romániában még egyáltalán nem ismertek. Ez a gép hivatva lesz Románia gabonatermelésének minőségét és mennyiségét javítani. A gépnek az a sajátosága, hogy

a vetőmagvakat nem csak kitisztítja a gyom és egyéb idegen magvaktól, hanem fajsúly szerint osztályozza,

teljesen kiválasztja az ép és egészséges nehéz szemeket, a sérült és egyéb magvaktól. Minden magot

külön fajsúly szerint zsákol és ugyanazon területről aratott magokat négy osztályba sorozza. Így a legnehezebb fajsúlyú magvak, melyek vetőmagnak alkalmasak, teljesen külön kezelhetők és helyes kezeléssel a következő évben még jobban nemesednek és így dusabb és nagyobb hozamú termést biztosítanak. Ezen gép nemzetgazdasági jelentőségét a magyar kormány még idejében felismerte és hogy a gazdáknak hozzáférhetővé tegye a gép megvásárlását a gép árának egyharmadát az állam fizeti ki a gazda helyett. Üdvöskölni, hogy Romániában is lépéseket tennének a mezőgazdasági, kamarai és gazdaszövetségek ilyen gépek beszerzésére — miután az állami rezervek, amugyis parlagon hevernek — legalább a megmaradt és bevetett területek dus hozamot biztosítanak és így biztosítanak egyben az ország termelésének megjavulását is. Kiállított még a Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt. malomipari gépeket, melyeket a világhírű *Első Magyar Mezőgazdasági Gépgyár* konstruált és amelyek Európaszerte közismertek. Románia területén már igen sok malmot szereltek fel az *Első Magyar Gazdasági Gépgyár* malomgépeivel, így többek között a temesvári Bega-malmot, a nagyváradi László-malmot, a zombolyai Henger-malmot, továbbá a galaci és a bukaresti „*Moara Steaua*”-t. Ezenkívül számos kisebb-nagyobb belföldi malmot szerelt fel. Magyarországon csaknem az összes

malomokat ez a vállalat rendezte be a szükséges gépekkel és ezen malomok kiváló produktumai és hatalmas exportüzletei beszédes bizonyítékai annak, hogy a Román Gazdasági Gépkereskedelmi Rt. által képviselt *Első Magyar Mezőgazdasági Gépgyár* malomgépei európai relációban is a legelső helyen állanak.

Résztvevő még ezenkívül a talajmunkáló bemutatón a nagyváradi „*Economia*” Kereskedelmi Rt. is, amely a *W. D. Hanomag* rendszerű 28 lóerős traktort mutatta be. A traktor a nehéz talajon igen szépen és tökéletesen szántott. A gép három ekével tarlószántást mutatott be, mely a gazdaközönség elismerését váltotta ki. A „*Hanomag*”-traktor legnagyobb előnye, hogy rendkívül olcsó, viszonyítva a többi hasonló kapacitású traktorokhoz. A nehéz gazdasági viszonyok mellett a gazdaközönség érdeklődése érthető, miután az árak a középbirtokos osztályhoz tartozó gazdáknak is elviselhető. A helyszínen nagyobb üzleteket kötöttek. A gép konstrukciója magába foglalja mindazon újításokat és előnyöket, melyet a traktort vásárló gazdaközönség megkíván. Könnyű kezelés, minimális rezsiköltség és nagy teljesítőképesség jellemzik a *Hanomag* traktort és így ez van hivatva pótolni a régi típusú „*Fordson*”-traktort, miután Ford a traktorkészítést bizonytalan időre befejezte. A kiállított gépet aranyéremmel tüntették ki.

Körper Mór jubileuma

A temesvári *Bega Gözmalom Rt.* vezérigazgatója *Körper Mór* a napokban ünnepelte meg vezérigazgatói tisztségének tíz éves, malomipari szolgálatainak pedig 25 éves jubileumát. A malom tisztségviselőjének nevében *Spitz* cégvezető üdvözölte a jubiláló vezérigazgatót, majd *Löbl* titkár ismertette *Körper Mór* működését, amely a Bega malomnál értékes eredményeket produkált. A tisztségviselő a vezérigazgató kitünően sikerült portréját nyújtották át ajándékkal.

Körper Mór megalapítottan mondott köszönetet az ünnepséért és arra kérte tisztségviselőtársait, hogy továbbra is a régi hűséggel és fokozott munkakedvvel támogassák őt munkájában a vállalat további fejlődése érdekében. A jubileumi ünnepséget társasvácsora fejezte be, amelyet *Körper* vezérigazgató rendezett barátai tiszteletére. *Körper Mór*t, mint a Romániai Malomgyesület ügyvezető elnökét a malomipar nevében *Hoffmann* Ödön főtitkár nyílt levélben üdvözölte jubileuma alkalmából a „*Molnárak Lapja*” hasábjain.

DIANA sósorszesz, vezérképviselet „*GEA*” **KRAYER. F6-** lerakat **Balkan Impex,** **T I M I Ş O A R A.**

„Phönix”

Kénsav és Vegyi Termékek Gyára R. T.
Baia-Mare

Ajánl a t. c. gazdaközönségnek az őszi vetésekre 16—18% szuperfoszfátot, keverék és szőlőtrágyákat. A foszfortartalom garantálva.

„MIRA” légyfogó

minőségben legjobb, árban legolcsóbb.

Kérjen árajánlatot

Herczeg Géza vegyészeti gyártól, Cluj.

Tizenhat százalékkal emelkedik a világ automobilprodukcója 1928-ban

Az amerikai Departement of Commerce nyilvánosságra hozta az automobilpiac ezévi termeléseinek hozzávetőleges becsléseit, amelyeket a Departement a világ minden részéből befutó adatok alapján állított össze.

A Departement of Commerce a világ ezévi automobilprodukcóját 4.84 millió emelvény- és teherautóra teszi, ami az előző évvel szemben 690.000 kocsi, azaz 16 százalék emelkedést jelent. Az Egyesült Államokban egyedül 4 millió kocsit állítanak elő ebben az évben, tehát 650.000-el többet, mint a múlt évben. Anglia automobilgyártását 270.000 kocsira, Kanadát és Franciaországot 200.000 kocsira becsülik. Németország termelése előreláthatólag 91.000 kocsi lesz, a múlt évi 72.000-el szemben, ami 26.4 százalékos, tehát az átlagnál nagyobb emelkedést jelent.

Restituirea taxelor la coletele nepredate

Se face cunoscut că la coletele postale ce nu s'au predat destinate arilor și urmează să fie inapoiate la origină, fie ca refuzate de destinatar, fie ca cerute de casele expeditoare, ministerul de finanțe a hotărât ca să se restituie și taxa de lux și cifra de afaceri pe lângă taxele de import, întru cât mărfurile nu s'au indigenat.

Un imprumut grec la New-York

Un imprumut grec la New-York. Din Atena se anunță că guvernul elen a contractat la Banca Seligmann din New-York, un imprumut de 25 de milioane de dolari.

Együttműködést keresnek az amerikai autógyárak az európai gyárakkal.

Nagy szenzációt keltett az angliai és franciaországi automobilgyárak között *Macauley*, az amerikai automobilkereskedelmi kamara elnökének londoni utja, mely állítólag az amerikai és európai automobilgyárak megegyezését célozza. *Macauley* egy interjúban azt a kijelentést tette, hogy inkább bizik a két világrész automobilgyárainak együttműködésében, mint az áldatlan konkurencia folytatásában. Ezekután arra lehet gondolni, hogy *Macauley* tárgyalásai Angliával már előrehaladtak.

Macauley missziója annál is inkább érdekes, minthogy Romában szeptember 25-én lesz a nemzeti motorkonferencia, melyen az amerikai automobilkereskedelmi kamara elnöke részt vesz. Valószínű, hogy *Macauley* londoni tárgyalásai és nyilatkozatai inkább tapogatózásnak számítanak arra vonatkozólag, hogy az amerikai és európai gyárak együttműködése egyáltalán szöbáhozható-e a római konferencián. Érdekes, hogy míg *Macauley* az amerikai és európai automobilgyárak közelebbhozásán és megegyezésén fáradozik, addig ismét föléled az egységes európai front terve az amerikai gyárak ellen. A terv főmozgatói, mint azelőtt is, az osztrákok és olaszok. Minden fáradozás azonban, amely egységes európai automobilfront létrehozására irányul, hiábavaló, mert az összes fontos európai, amerikai kereskedelmi szerződés a legtöbb kedvezményklauzult tartalmazza, amely lehetetlenné teszi az amerikai automobil megkülönböztetését a többi importra kerülő kocsitól.

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Társulatok Szövetségét a Népszövetség meghívta Prágában októberben tartandó háromnapos nemzetközi gazdasági konferenciára

A Szövetség angol nyelvű jelentést terjeszt elő a konferencián Románia gazdasági helyzetéről — Leon György dr., Kun Richard és Fried János dr. lesznek a delegátusok
Mi a gazdasági konferencia programja?

Az „Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság” nagyváradi szerkesztőségétől

Az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Társulatok Szövetsége elig egy éves fenállása óta bizonyosságát adta annak, hogy nemcsak az országban, hanem a külföldön is kivirta magának azt a pozíciót, amely a romániai kereskedelem reprezentánsát méltán megilleti. Hogy pedig a Szövetség működésére a külföld is felfigyel, sőt nemcsak felfigyel, hanem erkölcsi sikerét nemzetközi viszonylatban értékeli, annak kézzelfogható bizonyítékát látjuk abban a francia nyelvű meghívásban, amelyet az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségének elnöksége az *Union Internationale des Associations pour la Societe des Nations*-tól, a Népszövetség kebelében működő társulatok nemzetközi egyesületétől kapott Genfből.

Ennek a nemzetközi egyesületnek a főtitkársága a levélben

meghívja az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetségét az ez év október 4., 5. és 6-án Prágában tartandó nemzetközi gazdasági konferenciára.

A meghívólevélben közlik, hogy a nemzetközi konferenciára mindössze tizenhat állam gazdasági képvisellete kapott meghívást, illetve a meghívottak száma mindössze tizenhat és e kevés számban szerepel az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Testületek Szövetsége is. Az *Union Internationale des Associations* főtitkársága kéri a levélben a Szövetség elnökségét, értesítse, vajjon a meghívást elfogadja-e

és ha igen, kéri, hogy akár írásban, akár szóban

tartasson előadást arról, hogy Romániában milyen mértékben hajtották végre a múlt évi genfi gazdasági konferencia határozatait.

Együttal kéri a Szövetséget reprezentáló kiküldendő delegátusok nevének közlését is.

A meghívólevélhez a genfi főtitkárság mellékeli a prágai nemzetközi konferencia teljes programját, amelynek első pontja a Népszövetség jelentése Európa gazdasági rekonstrukciójáról. Második pont az 1927. évi genfi gazdasági konferencia határozatai és jelentés arról, hogy az érdekelt államok miképpen hajtották végre azokat. Az ezzel kapcsolatban szükséges intézkedések realizálása és a jelentékenyebb államokban mit kell tenni ennek adoptációja érdekében. Így

a) a kereskedelemnek és iparnak külföldi személyek által való gyakorolhatása.

b) a vámkérdéseknek a legtöbb kedvezmény záradéka;

c) a behozatali és kiviteli tilalmak és korlátozások;

d) a vámtarifák nomenklaturájának egységesítése;

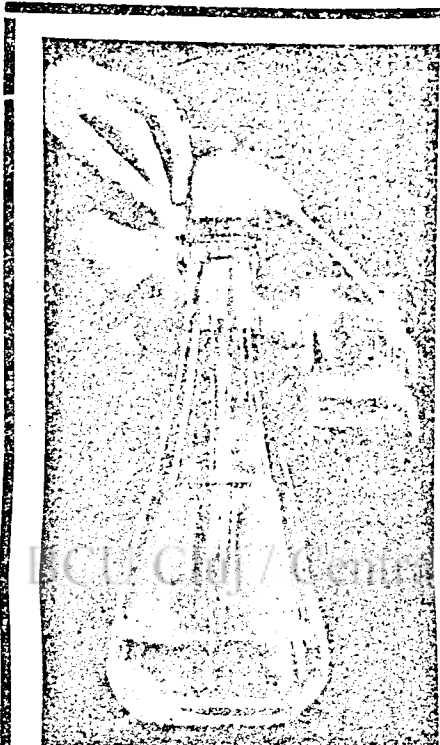
e) a kereskedelmi szerződések és egyezmények stabilizálása;

f) közigazgatási védelmek.

A genfi meghívó értelmében a Szövetség elnökségét sürgősen összehívják. Semmi kétség aziránt, hogy a Szövetség a meghívást elfogadja és az elnökség megállapítja a kért jelentés kereteit, valamint a Szövetséget a konferencián reprezentáló delegátusok személyeit.

Minden valószínűség szerint a Szövetség három tagú delegációt fog kiküldeni és a delegáció tagjai előreláthatóan dr. Leon György, a Szövetség diszelnöke, Kun Richard ügyvezető elnök és dr. Fried János főtitkár lesznek. A Szövetség expozéját valószínűleg dr. Fried János fogja angol nyelven előterjeszteni.

A nemzetközi konferenciára való meghívása az Erdélyi és Bánáti Kereskedelmi Társulatok Szövetségének, kereskedelmünk megbecsülését jelenti és mint ilyen nemzetközi viszonylatban is különös figyelmet és érdeklődést érdemel.

FABRICA DE SIFON

»SALON«

SZIKVIZGYÁR

ARAD, PIATA CATEDRALEI (TÖKÖLY-TÉR) No. 14.
TELEFON: 430

Beji numai

Csak

Sifony „Salon” „Salon” Szikvizet

căci această se distribuiește în sticle universal patentate, igienice, curățite la ficcare ocașie dinnăuntru și dinafară.

igyunk, mert ez világszabadalmazott, higienikus, kívül-belül állandóan tisztított kengyelzáras palackokban kerül forgalomba!

Situația economică a României în preajma Stabilizării

(2)

de G. Mantu

Producția miniera

1. *Petrolul.* Extracția țițeiului a crescut constant dela 1919, astfel că s'a ajuns să se întreaacă producția antebelică, care în 1914 a fost de 1.794.000 tone.

Astfel în anul 1925 s'au extras 2.317.000 tone, în 1926 3.244.000 tone și în 1927 — 3.700.000.

Cu toată această sporire de producție întreprinderile petrolifere au de luptat pe de o parte cu multe dificultăți, din cauza scăderii prețurilor mondiale, datorită supraproducției și rivalității dintre trusturile mari de petrol și pe de altă parte din cauza fisealității excesive a Statului și cheltuielilor mari de transport.

În 1926 capitalul investit în întreprinderile petrolifere se ridică la 10½ miliarde lei din care 32% e românească (circa 3½ miliarde lei) realizându-se un beneficiu de 1 miliard 300 milioane lei, din care trebuie scăzut 109 milioane lei, pierderi suferite de diferite exploatare de petrol.

Rentabilitatea capitalului investit în petrol revine deci la aproape 12%.

Dar multe societăți de petrol au fost nevoite din necesitatea de a investi noi capitaluri în exploatare, să dea

dividendele în acțiuni, sporindu-și astfel oarecum forțat capitalul.

Nevoia de tot mai mult capital reiese și din Contul Creditorilor și efectelor de plată ale bilanțurilor Societăților de petrol, care se urează în 1926 la suma de 11 miliarde lei față de 8¼ miliarde în 1925.

Pentru a se face față crizei din petrol s'a ajuns la soluția sindicalizării, care impune, consumului intern un preț mai mare decât cel obținut la export.

Astfel pe când prețul benzinei ușoare loco fabrică este de 11.50 lei pe kgr., pentru interior el e numai de 5.50 lei loco fabrică pentru export, diferența de 5 lei la kgr. reprezentând taxele fiscale și diferența de preț plătită de consumatorul român exploatarea loco fabrică pentru export, datorului de petrol.

La petrolul lampant prețul pentru consumul intern este de 5 lei kg. loco fabrică, iar pentru export numai de 2.34 lei loco fabrică.

Extracția cărbunelui

și lignitului a luat o mare desvoltare la noi, întrecând în ultimii ani pe cea antebelică, care se poate evalua în 1913 la 2.800.000 tone.

Statistica Ministerului de Industrie arată în 1927 3.223.000 tone.

E de observat însă că prețul cărbunelui e la noi cu circa 40% peste prețul mondial și că producția carboniferă se bazează în cea mai mare parte pe furniturile la CFR, care e silită să plătească scump combustibilul de care are nevoie. Se poate evalua la circa 1 miliard lei anual suma pe care CFR o plătește în plus, dacă ținem seamă de prețurile mondiale, întreprinderilor noastre carbonifere.

Extracția minereului de fer

care era de 440.000 tone în 1911 a fost numai de 107.000 tone în 1925, de 102.000 tone în 1928 și de 97.000 tone în 1927.

Această descreștere considerabilă dovedește că industria metalurgică din Banat și Transilvania n'a putut încă să ajungă la situația dinainte de războiu.

Producția aurului

a scăzut deasemenea dela 3000 kgr., înainte de război la 1245 kgr. în 1925, la 1731 kgr. în 1926 și 2000 kgr. în 1927.

Producția industrială

Pentru a ne da seamă de desvoltarea industriei noastre pentru care guvernele liberale au dus o politică de protecțiune de multe ori excesivă, vom analiza situația principalelor noastre industrii.

Industria siderurgică

reprezentată în special prin cele două grupuri puternice dela Reșița și Hunedoara avea în 1913, după datele statistice furnizate de ancheta Ministerului de Industrie din 1920, o producție de 297.000 tone, iar cea mecano-metalurgică de 118.000 tone, sau în total 415.000 tone.

Producția actuală e departe de aceste cifre: în 1925 a fost de circa 108 mii tone pentru ambele industrii.

O dovadă de scăderea producției metalurgice e și reducerea cantității de fontă brută produsă în raport cu perioada antebelică, când circumscripțiile miniere Oravița, Baia Mare și Zlatna au dat 96.000 tone de fontă pe când în 1926 s'a produs în toată țara 62.000 tone și 63.500 tone în 1927.

Industria metalurgică se bucură de o largă protecție din partea Statului, atât prin taxe vamale ridicare cât și prin comenzile ce i-le face.

Totuși ea nu lucrează decât cu 50% din capacitatea de producție și întâmpină greutăți în activitatea ei.

Principalele cauze trebuie căutate pe de o parte în organizare tehnică insuficientă, — în o conducere defectuoasă, care nu ține seama de nevoia modernă a specializării în fabricație și de raționalizare a producției iar pe de altă parte în dificultățile cunoscute de a-și procura credit cu dobânzi convenabile.

Modificarea legii pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice

De: I. Peptea, directorul Secțiunii Cluj a UGIR-ului

De multă vreme viața noastră economică și în primul rând producția industrială suferă de lipsa de capitaluri suficiente și ieftine. Această lipsă, după toată probabilitatea, nu va înceta nici după stabilizarea monedei noastre naționale și întreprinderile vor fi nevoite și după stabilizare, mai mult poate ea oricând, a apela la ajutorul capitalului împrumutat, pentru a se reface și a-și intensifica producția.

Bine înțeles acest capital împrumutat, pentru a se pune la dispoziția producției industriale naționale,

nu se va mulțumi numai cu garanția morală a solicitanților, ci ca pretinde mai pe sus de toate și garanții reale,

adică de ordin material, între cari cele mai sigure și mai evidente sunt fără îndoială garanțiile ipotecare.

Creditul ipotecar se prezintă deci ca cel mai preferabil pentru capitaliști, dar tot atât de preferabil este el și pentru debitori, căci în regulă generală le dă posibilitatea contractării unor împrumuturi pe lungă durată și a amortizării acestora în mod lent și mai ușor.

Creditul ipotecar a fost și este în toate țările și cel mai ieftin pentru motivul siguranței ce rezidă în el.

Ca atare obținerea acestui fel de credit în situația actuală a vieții noastre economice, care reclamă imense capitaluri de înzestrare,

trebuie înlesnită prin toate mijloacele legislative și administrative.

Prima condițiune a garanției ipotecare este fără îndoială o evidență a proprietății imobiliare, din care să se poată constata în oricare moment toate sarcinile ce grevează această proprietate și ordinea în care ele urmează

a fi achitate, în caz de vânzare forțată a ei,

pentru ca creditorul să fie pe deplin orientat asupra riscului ce poate avea.

Durere starea actuală de drept din țara noastră în această privință nu este proprie a înlesni obținerea creditelor ipotecare și pune pe creditori în nesiguranță. Această nesiguranță este cauzată în primul rând de dispozițiile art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice și în al doilea rând de

neînțelegerea la curent a situației proprietății imobiliare de către serviciile respective (în Ardeal Cărtile funduare.)

Articolul de lege citat prevede, că: statul, județul și comuna au privilegiul, înainte de orice datorie particulară, pentru veniturile de orice natură și amanzi, asupra întregii averi a debitorului, mobilă și imobilă, fără ca în

privința imobilelor să fie supus la formalitatea înscripțiunii și fără ca prin vânzarea silită a lui să se purgeze acest privilegiu,

în ceea ce privește impozitul asupra venitului imobilelor.

Un privilegiu așa de vast al Statului și celorlalte administrațiuni publice nu există nici un stat european.

În Franța, bunăoară, privilegiul statului există numai în ce privește veniturile imobilelor (recolta sau chiria) și se restrânge la impozitele stabilite după aceste venituri pe anul precedent și pe anul în curs. Iar în ce privește imobilele însuși —

statul cade sub prevederile dreptului comun, ca și oricare creditor particular.

procente e rațional și folositor a pune taxe vamale de 40% ad valoarea pentru un import de 75%?

Industria textilelor de lână are condiții mai normale de dezvoltare cel puțin pentru țesăturile de calitate inferioară deoarece cea mai mare parte din lâna oilor noastre e de calitate inferioară sau medioeră.

O protecție rațională a acestei industrie e justificată, dar credem că nu e îngăduit ca această protecție să meargă până la o taxă vamală de 400 lei metru de stofă, adică aproape 80—100% ad valorem.

E adevărat, că industria textilă a lânei acopere peste 60% din consumația noastră și că producția ei a crescut repede dela o valoare de 1400 mil. lei în 1925 la 5½ miliarde în 1926, atingând aproape pe cea autbelică, dar și beneficiile declarate în bilanțurile Societăților de textile în general sunt destul de mari.

Astfel fabrica de postav Azuga în 1926 a dat un dividend de 20%; Industria textilă oradeană la un capital de 27 milioane a dat un beneficiu de 7½ — iar „Industria lânei din Timișoara prezintă în 1926 un bilanț cu un beneficiu de 15 mil. lei la un capital de 60 mil., adică o rentabilitate de 25%.

(Va urma.)

Este deci supus formalității înscripțiunii, având rangul câștigat prin această înscripțiune.

Sub regimul vechiu din Transilvania privilegiul statului, județului și comunei asupra imobilelor, asemenea se restrânge numai la impozitele cari greveau direct aceste imobile adică la impozitul agricol și impozitul pe clădiri și numai pentru debitul pe cei trei ani precedenți vânzării silită. Iar prin vânzarea silită imobilele erau degrevate de orice sarcină anterioară.

Privilegiul statului, județului și comunei, la noi, n'are nici o restricțiune, nici în ce privește natura impozitelor (veniturilor publice), nici în ce privește timpul pe care ele sunt datorate.

În astfel de împrejurări, creditorul indigen sau străin, care n'are puțină să ia cunoștință de toate datorile contribuabilului către stat, județ și comună, cu toate că posedă o înscripție de rangul prim a credinței sale ipotecare — se găsește totuși în cea mai mare nesiguranță.

Pentru acest motiv capitalul disponibil se reține a căuta plasament în industrie, ori cât de dorită ar fi participarea lui la activitatea noastră economică productivă.

Neavând o statistică generală a veniturilor publice încasate depe urma vânzărilor silită de imobile, — nu putem demonstra cu cifre oficiale exacte, foloasele efective ce rezultă din privilegiul de mai sus a statului, județelor și comunelor.

Suntem însă în măsură a arăta aceste foloase în ce privește de imobile făcute pe cale de licitație pe teritoriul orașului Cluj în anul 1927.

În acest an pe teritoriul orașului Cluj a ajuns la distribuire între creditori prețul a șapte imobile vândute pe cale de licitație, în suma rotundă de 10½ milioane lei.

Din această sumă — în baza privilegiului acordat de art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, Statul a primit Lei 647.715.—, comuna Lei 263.427.87. Total Lei 911.142.87, adică circa 10% din prețul imobilelor.

Luând însă în considerare, că debitul anual stabilit asupra orașului Cluj, numai în impozite directe, a fost de 151.859.102.— Lei, foloasele efective ale Statului și comunei din acest privilegiu se prezintă destul de modest,

adică raportate la acest debit, abia fiind de 0.6%. Credem, că acest raport, considerat pe toată țara, este mai curând sub această cotă, decât peste ea. În consecință putem afirma cu toată hotărârea, că aceste foloase efective sunt de o importanță destul de minimă pentru administrațiile publice.

Comparând acum daunele incalculabile ce trebuie să le suporte viața noastră economică particulară depe urma menținerii acestui privilegiu, în forma lui nelimitată de astăzi — cu micile foloase efective produse de el pe seama administrațiilor publice, el ne pare ca o măsură legală, care mai mult strică decât folosește.

Este incontestabil, că o viață economică înfloritoare, fără o dezvoltare a operațiunilor de credit, în condițiuni de siguranță cât mai efective, — nu este cu puțință. Este deci

de interes public, ca statul să nu-și asigure privilegiul nelimitat, cari să prejudicieze interesele particularilor,

chiar și în cazul, când aceștia iau toate măsurile de precauțiune prin garanții ipotecare.

Noi recunoaștem privilegiul Statului și al celorlalte instituțiuni publice asupra averii imobiliare a contribuabililor, găsim însă cu cale, ca acest privilegiu să fie limitat. Și anume: la impozitele elementare debitate pe cei doi ani din urmă, cari grevează direct imobilele. În acest interval de timp

organele de percepere și urmărire au posibilitatea a lua toate măsurile necesare pentru încasarea oricărui venituri publice.

Este incontestabil că prin limitarea acestui privilegiu Statul ar putea avea și oarecari pierderi, rezultate mai mult din neglijența organelor de percepere și urmărire. Aceste pierderi neînsemnate însă s'ar compensa înmulțit din bazele impozabile, care ar lua naștere depe urma unei politici fiscale prevăzătoare.

Cunoaștem un caz concret bunăoară, când un grup străin de capitaliști a votat o sumă de 25 milioane dolari pentru a fi plasată la întreprinderile industriale din România, pe lângă dobânzi ieftine și garanții ipotecare. Când însă a luat cunoștință de privilegiul statului prevăzut de art 24 din legea de percepere și urmărire — și-a revocat hotărârea.

Dacă numai o parte din această sumă de aproape 4 miliarde lei, precum și alte împrumuturi de acest fel s'ar fi putut pune în serviciul industriei noastre naționale, pe lângă îmbunătățirea situației economice generale, câte baze impozabile nu ar fi luat naștere, sporind cu sume considerabile veniturile tezaurului public.

Intemeindu-se pe cele spuse, Uniunea Generală a Industriașilor din România socotește absolut necesară legiferarea cât mai urgentă a unei modificări a art. 24 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, în sensul, ca privilegiul în chestie, fără formalitatea înscripțiunii ipotecare, să aibe efect numai pentru impozitele elementare, cari grevează de fapt imobilele vândute la licitație și cari nu sunt mai vechi de doi ani. Pentru orice alte venituri publice să fie îndestulat și Statul, județul și comuna în ordinea înscripțiunii creanțelor lor în registrul proprietăților imobiliare.

Numerai

astfel ar fi cu puțință crearea unei situații de siguranță efectivă a drepturilor ipotecare pentru creditorii particulari,

numai astfel ar putea obține cu mai mare ușurință proprietarii de imobile creditele de cari au nevoie și numai astfel s'ar încuraja și capitalul străin pentru o participare mai eficientă la activitatea economică productivă a țării noastre.

Credem, că această reformă nu este numai în interesul vieții economice a țării, ci și în interesul fiscal al ei, atât în ce privește perceperea la timp a veniturilor publice, cât mai cu seamă în ce privește bazele impozabile, cari vor lua naștere depe urma unei vieți economice înfloritoare.

PARKETTA

száraz, legjobb minőségben, legolcsóbban

Intreprindere Aradana pentru Industria lemnului

GZEILER, KORNIS & C-ral ARADON.

Parkettát lerakással együtt is vállalunk. — Telefon számok: 187, 504.

Emelkedik Románia sertés-exportja

A legutóbbi bécsi vásáron közel 1500 darab romániai sertés került eladásra

A bécsi D. ö. Wirtschaftsverband für den Viehverkehr A. G. jelentése szerint a legutóbbi st.-marxi vásárra felhajtottak összesen 3165 zsirsertést és 15.587 hussertést.

A felhajtott állatok a származási hely szerint a következőképp oszlottak meg: Ausztriából felhajtottak 167 hussertést és 50 zsirsertést, Magyarországból 500 zsirsertést, Romániából 1159 hussertést és 1125 darab zsirsertést, Lengyelországból 14087 darab hussertést és 50 zsirsertést, Magyarországból 174 hussertést és 1410 zsirsertést. A felhajtott mennyiség 446 darab kivételével elkelt. Zsirsertésekben

az irányzat élénk volt, hussertésekben nyugodt.

Az árak a következők voltak: prima zsirsertés 2.60—2.65 silling, öreg zsirsertés 2.40—2.50 silling, parasztsertés 2.30—2.40, angol keresztződésű zsirsertés 2.20—2.35 és hussertés 1.70—2.30 silling kilonkénti érsúlyban.

A szeptember 4-én megtartott vásárra Romániából felhajtott sertések száma jelentős emelkedést mutat az augusztus 21-én megtartott előző vásárral szemben, amikor is Romániából csak 248 hussertés és 389 darab zsirsertés került a st.-marxi piacra.

A romániai liszt és buza áralakulása elvesztette kapcsolatát a világpiaccal

Súlyos helyzetben van Románia malomipara — A romániai lisztpiacon történő határidős eladások nem nyújtanak bázist a komoly kalkulációhoz — Basch Gusztáv, a temesvári Bega-malom igazgatójának nyilatkozata

Az Ardealul Economic-Erdélyi Közgazdaság számtalanszor reámutatott arra a súlyos helyzetre, amelybe a romániai malomipar különböző okok miatt került. A romániai malomipar nehéz helyzetéről és a romániai liszt piac lehetetlen üzleti nüanszairól adott értékes nyilatkozatot a Molnárak Lapja részére Basch Gusztáv, a temesvári Bega-malom igazgatója. A nyilatkozatot, amely nemcsak a szakkörök, hanem a laikusok érdeklődésére is tarthat számít, az alábbiakban közöljük:

— A román liszt piacon ma az az egészen különös, sőt mondhatni lehetetlen helyzet uralkodik, hogy

bár Romániának gabonahatáridőtőzsdéje nincsen, addig a malmok lisztet három-négy, sőt hathónapi terminre eladnak.

— Hogy az ilyen üzletek egész kalkulációja ugyszólván a levegőben lóg, ez magától értelődő dolog, mivel az ilyen liszt-termineladásoknak a lefedezése csak két módon történhetik.

— A logikus lefedési mód volna a gabonának határidőtőzsdén papíron való lefedezése, amint a külföldi országokban, mint Csikágóban vagy Budapesten történik. Mivel azonban Romániában gabonahatáridőtőzsdé nincsen, a malmoknak nálunk ahhoz a fedezési módhoz kellene fordulniuk, hogy például augusztus hónapjában a decemberi szállításokra eladott lisztet előállításához szükséges buza-mennyiséget effektíve lefedezzék. Eltekintve az ilyen búzát terhelő kamatterhektől, amelyek ma nálunk legalább is havi 1 és egynegyed százalékot tesznek ki, igazán

kevés malma lehet Romániának, amely ily horribilis tökéletet lekövethet, vagyis ugyszólván felévi buzaszükségletét előre készpénzben beszerezheti,

nem is szólva arról, hogy egy napi 20 vagon öröklépeséggel bíró malomnak ily alapon 2000—2500 vagon búzát kellene betárolnia körülbelül 175 millió lej értékben.

Altól eltekintve, hogy ilyen összeg investálása lehetetlen a mai körülmények közt, ilyen méretű raktárhelyiségekkel — úgy tudjuk — az ország egyetlen malma sem rendelkezik.

— Vannak erdélyi kereskedelmi malmok, amelyek a kampány elején, későbbi terminusokra eladott lisztmennyiségekre, ha kisebb mértékben is, kísérletképpen a budapesti határidőtőzsdén buza fedezéseket eszközöltek. Az eredmény az volt, hogy amíg a magyarországi lisztárak a határidőtőzsdén buzaárainak emelkedésével vagy esésével regulálódnak, addig

a román buzaárak a budapesti tőzsdével gyakran ellenkező áralakulást mutatnak,

sőt előfordulhat az, hogy a budapesti határidőtőzsdén az októberi buza 4 fillérrel emelkedett, ami lebben ki ezeze vagononként 120 lej, addig Romániában ugyanaznap a buza a magánforgalomban 3000

lejjel emelkedett, viszont előfordult már az ideai kampányban, hogy ugyancsak az októberi buza a budapesti határidőtőzsdén 20 fillérrel, vagyis vagononként 600 lejjel emelkedett, addig nálunk ugyanaznap vagononként 1000 lejjel olcsóbban lehetett búzát beszerezni.

A besszarabiai és moldvai rossz termés miatt beállott nagyobb mérvű buzaszükséglet következtében ugyanis a liszt, illetve buza áralakulása minden kontaktust elveszített a világpiaccal, így a román áralakulás saját útján halad.

— Minden érv amellel szólana — legalább addigra, amíg nyugatra irányuló buzaexport következtében a romániai buza- és lisztárak nem kapcsolódnak be a nemzetközi gabonapiac aralakulásába, — hogy

a malmoknak termineladásokat Romániában teljesen be kellene szüntetni.

Ez volna az egyetlen logikus megoldás, mivel a mi lisztterminelazteink a mostani konstrukciónk mellett komoly kalkulációhoz semmilyen bázist nem nyújtanak.

Uj parafadugógyár létesül Romániában

Kolozsváron vagy más nagyobb erdélyi városban építik fel az új dugógyárat

A romániai parafakészítmények, különösen a parafadugó és más parafacikkben mutatkozó szükséglet állandó emelkedése arra ösztönözött egy kolozsvári tőkés csoportot, hogy új parafadugógyár létesítésének tervét valósítsa meg. Romániában számos parafadugógyár, parafaraktár és parafakereskedés működik, amelyek azonban a napról-napra fokozódó szükségletet csak a termelés és a behozatal fokozásával tudják kielégíteni.

A romániai parafadugógyárak, parafaraktárak és kereskedések közül általában ismert az aradi székhellyel működő Szerdahelyi et Co., „Szerderit”, a bukaresti Giersch Max et Co., a bukaresti Frații Wurm „Wurmisol”, továbbá a szatmári Guth Arpád és Fiai cég. Ezek a cégek kivül Csernovicban, Râmnicul-Vâlcea-ban, Tighinában, Brăilában, Kiseneben, Galacban és Nagyváradon fejt ki tevékenységet parafadugógyár, parafaraktár és parafakereskedés.

A kormány már évekkal ezelőtt felismerte, hogy a romániai szakmai ipar és kereskedelem intenzív támogatásra szorul és ezért Spanyolországgal és Portugáliával a legfőbb kedvezmény elve alapján kereskedelmi szerződést létesített a parafa behozatalára vonatkozólag.

Az érvényben levő kereskedelmi szerződés és az új vámtarifa értelmében a nyersen, táblákban,

lemezekben, dugó alakjában és más tárgyakkal kombináltan Romániába importálandó parafa és parafakészítmények behozatali vámja 100 kilonként 5 arany lej.

Ezt a kedvezményes vámtarifát alkalmazzák a többi országból származó parafára és az abból készült készítményekre is, ha a származási hely országa is a minimális vámtarifát, illetve a legfőbb kedvezmény elvét alkalmazza Romániával szemben.

Hivatalos statisztikai kimutatás szerint Románia már a béke idejében is jelentős mennyiségű nyersparafát, kész parafadugót és parafatárgyakat importált.

A háborút követő 1919. és 1920. években Románia külkereskedelmi relációi még csak kezdetlegesek voltak és ezért az import lényegesen visszaesett.

Az 1926. év első felében kezdtek meg működésüket a romániai parafadugógyárak és parafaraktárak és ekkor a behozatal újlag lényegesen emelkedett és azóta állandóan emelkedő tendenciát mutat az összes parafakészítményeknél.

Az alapítók Kolozsváron, vagy más nagyobb erdélyi városban tervezik az új dugógyárat felállítani,

amelynek felépítését a stabilizáció megtörténte után haladéktalanul megkezdik.

Uzinele de Fier și Domeniile din Reșița S. A.

Capital Social Lei 750,000.000. București, Str. Povernei 2.

Fier de comerț, Grinzi I și U, Fier fasonat, Table groase și mijlocii, Șini și material mărunt pentru ecartament normal și îngust. Schimbători, macazuri, inercușari, poduri și alte construcții de fier, plăci turnate, vagonete, piese de vagoane. Osii, Bândaje, Roți din oțel turnat. Perechi de roți complete Locomotive pentru ecartament normal și îngust. Materiale turnate din oțel și fontă, piese forjate, Buloane, Suruburi, Nituri, etc., etc.

Electro-motoare, Dinamuri, Generatoare, Transformatoare, instalațiuni con plecte de centrale electrice, industriale și comunale, electricări de orase, Echipament electric pentru industria petroliferă. Atelier de construcțiune pentru aparate și unelte de sondaj. Armament și munițiuni. Pluguri și alte unelte agricole. Nicovale, Lopeți, Sape, etc. Mine, Fabrici și Domenii la: Reșița, Anina, Boeșa, Oravița, etc.

Pentru fier laminat și mașini agricole reprezentanța:

„S O C O M E T”

Societate Comercială Metalurgică, S. A.

București, Calea Victoriei No. 51.

Adresa Telegrafică: „S O C O M E T A L”

TELEFON: 50/61.

TELEFON: 47/24.

Negocierile cu Germania

Ce se spune la Bursa din Berlin — Ce se spune în cercurile noastre oficiale

Citim în Frankfurter Zeitung de la 1 Septembrie.

„Cu privire la stadiul în care se află negocierile cu România s'au răspândit în Bursă versiuni cari par fundate.

După aceste svonuri, s'ar fi cerut, la început, din partea germană, un coupon de 40 la sută care ar crește, în etape, până la 100 la sută. Apoi s'a adoptat o bază de 30 la sută coupon pentru început, cu creșterea până la 75 la sută.

Serviciul dobândei și al amortizării s'ar efectua, în parte, prin mijloacele ce le va pregăti administrația financiară a Reichului pentru compensarea biletelor Băncii Generale. Conform acestei versiuni, o repetăm, neconfirmată, negocierile ar fi ajuns destul de departe. În ultimele zile, s'au făcut la Berlin tranzațiuni în rente române. Schroeder, cari notează cu 10 la sută peste rente le 1913 deținute de germani.

Primele cotează 36 și cele de al doilea 25 3/4.

Ce se spune în cercurile noastre oficiale

Cu prilejul întoarcerii dlui Oromolu dela Berlin au circulat o serie de versiuni asupra tratativilor noastre cu Germania.

Cercurile oficiale în măsură să cunoască adevărata situație, afirmă că aceste tratative sunt pe cale să ajungă la un bun sfârșit.

Ultimele propuneri ale guvernului nostru se apropie atât de mult de cele formulate de Germania, încât un acord pare foarte probabil.

Pentru a-l încheia delegațiunea română avea însă nevoie de asentimentul dlui Vintilă Brătianu. În acest scop dl Oromolu așteaptă la București pe dl președinte al Consiliului, căruia urmează să-i expună stadiul tratativilor urmând să accepte eventual autorizația de-a încheia acordul.

În cazul când aceasta s'ar întâmpla, dl Oromolu va pleca imediat la Berlin, pentru a continua tratativele și a ajunge la un rezultat încă înainte de deschiderea Parlamentului.

Situația incarcărilor la C. F. R.

Transportul sfeclei

Trenurile de sfecla

Încărcările pe luna August 1928, au fost la CFR de 177.519 vagoane unități sau 2,231.014 tone. Pe aceeași lună a anului 1927 încărcările au fost de 156.893 vagoane sau 2,031.842 tone. Rezultă deci o diferență în plus de 20.626 vagoane anul acesta.

Dela 1 Ianuarie până la sfârșitul lui August 1928, încărcările au fost de 1,081.527 vagoane unități, față de 1,041.648 vagoane pe același timp al anului 1927. Deci un plus de încărcări de 39.870 vagoane unități.

În luna August, încărcarea medie zilnică a fost de 5.726 vagoane.

Începe a se aduna recolta sfeclelor și începe transportul lor spre fabricile de zahăr. Afară de unele mici încărcări, traficul sfeclelor va începe la 15 Septembrie. După calculele făcute, recolta este de aproximativ 90 mii tone. Pentru transportul lor este nevoie de 28 trenuri în plus și 3500 vagoane. Căile ferate dispun de aceste trenuri speciale precum și de numărul vagoanelor necesare, astfel că traficul care va începe deabia la 15 ale lunii, se va face la zi.

Târguri de mostre și expoziții

În cursul lunii Septembrie vor avea loc pe continent următoarele expoziții și târguri de mostre.

Iohanesbourg (Africa de Sud). Expoziție agricolă.

Leipzig 1—16 Septembrie. Târg de pielărie și blănuri.

Berlin 1—9 Septembrie: Expoziție anuală de telegrafie fără fir.

Berlin 7—16 Septembrie: Expoziție internațională de instalații de birouri.

Berlin 26—30 Septembrie: Expoziție internațională dentară.

Graz: 29 Sept. 7 Oct. Al 17-lea târg internațional de mostre.

Insbruck: 30 Sept. 7 Oct. Târg internațional de mostre.

Copenhaga 2 Septembrie: Expoziție horticola.

San Sebastian (Spania): Târg internațional de industrie maritimă.

Annecy 1—9 Septembrie: Târg anual de mostre.

Beauvais 1—30 Septembrie: Târg de semințe.

Strasbourg 8—23 Septembrie: Târg internațional de mostre.

Marsilia 15—30 Septembrie: Târg expoziție mediteraneană și colonială.

St. Etienne 23 Septembrie 14 Octombrie. Expoziția internațională de invenții industriale.

Metz 27 Sept. 8 Octombrie. Expoziția de telegrafie fără fir și articole electrice.

Bristol 30 Aug. 12 Sept. Expoziție industrială anuală.

Glasgow Septembrie Expoziție de farmacie.

Londra 3—14 Septembrie. Expoziție anuală de modă.

Londra 3—14 Septembrie Expoziție de mașini mecanice.

Londra 8—14 Septembrie Expoziție internațională de cofetărie și brutărie.

Manchester 10—15 Sept. Expoziție anuală de mobile.

Manchester 11—21 Sept. Expoziție de luturi.

Londra 17 Sept. 13 Oct. Expoziție anuală de fotografie.

Londra 22—28 Sept. Expoziție internațională de băcănie.

Salonic 16—30 Sept. Târg internațional de mostre.

Budapesta 18 Aug. 20 Sept. Expoziție de arte și meserii.

Brindeși Septembrie Târg internațional de mostre.

Bergen Septembrie Expoziție națională de artă. Turism. Sport și industria hotelurilor.

Tel-Aviv (Palestina). Târg internațional de mostre.

Utrecht 4—16 Sept. Târg internațional de mostre.

Haga 7—16 Septembrie. Târg.

Lwow 2—12 Septembrie. Târg internațional de mostre.

Lisabona Septembrie Expoziția de fructe.

Zagreb 26 August 3 Sept. Târg internațional de mostre.

Berna Expoziție de meserii feminine.

Bale 29 Sept. 15 Oct. Expoziție internațională de organizație comercială.

Praga 23—30 Sept. Târg de mostre.

Smirna 4—11 Sept. Târg internațional de mostre.

Moscova Sept. Expoziție anuală pan-ruso.

Nijni Novgorod 1—15 Septembrie târg de mostre.

Industria avantajate

Prin jurnalul consiliului de miniștri publicat în „Monitorul Oficial” No. 197 din 5 Septembrie 1928 s'a acordat înlesnirile și foloasele legii pentru încurajarea industriei naționale următoarele întreprinderi:

Morii sistematice ce firma Leopold Adler posedă în com. Silindru, jud. Sălaj.

Fabricii de ceramică ce domniile Gh. N. Gheorghiu și ing. Al. Bauch voiesc a înființa în Turnu-Severin.

Fabricii de produse chimice „Ferrotanica” ce d-nii Cristian Leu și Martin Banc posedă în București, str. Primăverii-Tei 68.

Külföldi kölcsönt keres a Romániai Szövetkezeti Központ a gabonakampány finanszírozására

A bécsi Getreide A. G. megbizottaival megindultak a tárgyalások

Megirtuk, hogy a kormány többször igéretet tett arra, hogy intenzív módon fogja támogatni a szükséges olcsó tőkével a meginduló új gabonakampányt, amelyre az összes agrárállamok nagy előkészületeket tettek. Tekintettel arra, hogy anyagi támogatása elengedhetetlen a gabonakampány sikeres lefolytatása érdekében és tekintettel arra, hogy a kormánynak nem állanak rendelkezéseire az igényelt anyagi eszközök,

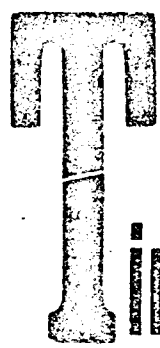
a romániai szövetkezetek bukaresti központja elhatározta, hogy az őszi gabonakampány lebonyolítására külföldi kölcsönt fog igénybevenni.

Bukaresti tudósítónk jelentése sze-

rint Victor Slavescu, a szövetkezetek központjának delegueje megbízást kapott, hogy a szövetkezet gabonaszűkítő részére szükséges nagyobb összegű külföldi kölcsön megszerzésére kezdje meg a tárgyalásokat.

Victor Slavescu Cereál vezérigazgatóval együtt már meg is indították a kölcsöntárgyalásokat, amelyeket a bécsi Getreide A. G. megbizottaival vettek fel.

A bécsi pénzügyintézet megbízottja Bukarestbe érkezett és a közvetlen tárgyalások remélni engedik, hogy a romániai gabonakampány sikeres lefolytatásához szükséges olcsó kamatu kölcsönt a Romániai Szövetkezetek Központja tényleg megkapja.

Elegáns, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállít a

Timisoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timisoara, III. Piața Bisericei (Templomtér) No. 2. — Telefon: 18—31.

Sorsolással összekötött agkori kettős biztosítás!

Szerencsés esetben
220.000
Lejhez juthat!

Gondoskodjék magáról és családjáról.
Kérjen ismertetőt Románia legelőnyösebb és legszolidabb biztosításáról!

Bánsági és Erdélyi Általános Biztosító Részvénytársaság

Arad, Strada Românului 6.

A társaság ágazatai a következők:
Élet-, népbiztosítás sorsolással, baleset-, tűz-, betöréses lopás-, szállítmány-, állat- és jég- stb. biztosítások.

Garanciaképes vezérképviselők kerestetnek az ország minden nagyobb városában és községében

Citiți „Lennul”

Akanadai pool a gabona-világpiac központjában

Miután a világ minden részéből to-
rábbi termésköltségekről becslési je-
lentések érkeznek, az egész világpiac-
on tovább tart az árak lemorzsoló-
dása. Azokban az országokban is,
ahol eleinte gyengébb terméstről ad-
tak számot, a legutolsó jelentések sze-
rint általános javulás vehető észre.

*A nagy és végső döntést mind-
azonban Kanada és az Egyesült
Államok fogják megadni.*

Főleg Kanadában még bizonytalan
az, hogy a termés milyen mennyiségű
lesz. Bár az aratások már javában
folynak ott is, betakarításig az idő-
járás szeszélye következtében még
nagy változások történhetnek. Sok-
szor ugyanis ez időtájt hirtelen hőse-
sek és jégzivatarok szoktak elvonulni
Kanada felett, amelyek természetesen
óriási károkat idézhetnek elő.

A német mezőgazdasági tanács igen
érdekes kimutatást tett most közzé az
idei búzatermésről, amelyet, ha a múlt
évvél összehasonlítunk, úgy végered-
ményeképpen azt látjuk, hogy

*lét európai ország, valamint Ka-
nada, az Egyesült Államok és
Brit-India búzatermése ebben az
ébben körülbelül 726 millió mé-
termézsát tesz ki, a múlt évi 685
millióval szemben.*

Igy tehát látható, hogy az idei világ-
termés búzában több mint 40 millió
métermézsával több a tavalyinál. Ez

a kimutatás azonban nem teljes, mi-
után a délamerikai országok, vala-
mint Oroszország hiányzanak. A né-
met mezőgazdasági tanács táblázatá-
ból megállapítható, hogy

*a legnagyobb búzatermő orszá-
gok közül csak Brit-Indiában
lesz kisebb termés az idén, mint
a múlt esztendőben.*

Általánosan tehát az egész világon jó-
val nagyobb termés van, mint 1927-
ben volt. A rozskimutatás, amelyet
a német gazdasági tanács öt európai
államról és az Egyesült Államokról
állított össze, szintén

*három millió métermézsával több
rozstermést mutat ki.*

Azokban ez a kimutatás sem teljes
még.

Miután az európai kontinens jó ré-
szét a tengerentúli államok látják el
gabonatermékekkel, rendkívül fontos
az a körülmény, hogy

*a kanadai pool a múlt héten fel-
emelte árjegyzéseit.*

Ezt főleg arra vezetik vissza, hogy
konkurrensait már teljesen kiszorítot-
ta a piacokról.

*A nyugati piacokon ugyanis Ka-
nada irányítja a búzapiacot.*

Igy tehát sok függ attól, hogy a ka-
nadai pool milyen irányban folytatja
további spekulációit, ami azonban,
mint fentebb említettük, még a közeli
időjárástól is függővé van téve.

5621 milioane mai puțin, pe care
le-am arătat mai sus.

Pentru ca să nu discutăm inde-
lung asupra posibilităților ca înca-
sările din lunile următoare să acope-
re deficitul, avem calea precisă a
comparațiilor cu încasările anului
trecut. E singura metodă valabilă,
întrucât ea servește chiar și la în-
tocmirea bugetelor.

Or, anul trecut la 30 Iunie, înca-
sările au atins cifra de 15.161 mili-
oane. Bugetul fiind de 33.390 mili-
oane, (rectificarea lui s'a făcut în
August), încasările prezentau un de-
ficit de 1534 milioane lei. Or, acce-
stă constatare a fost îndestulătoare
pentru ca guvernul Averescu să se
alarmeze și să recurgă la sporirea
câtorva impozite (cifra de afaceri și
taxele de timbru, deși noul tarif va-
mal aducea încasări mult superioare
evaluărilor bugetare). In cele din
urmă, bugetul pe 1927 s'a încheiat
cu un excedent de peste un miliard
însă aceasta se datorește aproape
exclusiv tarifului vamal, aplicat în
Mai 1927, și care a adus un prisos
de încasări, față de evaluări, de a-
proape trei miliarde lei.

Revenind la încasările anului u-
cestuia vedem dar nu numai că sunt
cu mult inferioare evaluărilor buge-

tare, dar chiar inferioare încasărilor
din anul trecut, când bugetul era
mai mic.

In Iunie anul acesta, s'au încasat
2701 milioane față de 3137 milioa-
ne în Iunie anul trecut, iar în lunile
anterioare diferențele au fost și mai
mari.

Pentru ca deficitul de acum al bu-
getului să fie acoperit, ar trebui ca
încasările din lunile următoare să
fie de peste 4 miliarde lunar. Or, din
comparația cu anii trecuți, atingerea
unei asemenea cifre este exclusă.
Oricât ar îndemna ministerul de fi-
nanțe organele subalterne să execute
fără cruțare pe contribuabil, deficitul
nu va putea fi înlăturat, căci el se
datorește volumului restrâns al afa-
cerilor și crizei generale.

In această situație grea a finan-
țelor statului, ne întrebăm ce fel de
consolidare poate invoca d. Vintilă
Brătianu față de cei cărora le soli-
cită sprijinul pentru desăvârșirea
stabilizării? N'avem decât să recitim
discursurile d-sale, în cari vorbește de
categoria țării ce n'au reușit să și
consolideze finanțele publice înainte
de stabilizare, pentru ca să putem de-
duce perspectivele din toamnă și vina
aceluia care le-a creat țării.

Iosif Freund firma din Viena
(Wien XIV. Hallergasse No. 12.)
caută exportatori pentru sirup de
smeură pentru Austria.

Gustav Schletter (Wien, Rauhen-
steing No 8.) caută exportatori pt.
cereale.

S. Grollmann (București, Splaiul
Rosetti 17.) caută pentru Elveția
exportatori în orice branșă comer-
cială.

Union Contractors Ltd. (London,
14. New-Oxford Street.) oferă ser-
viciile sale intermediare de orice
tracțiuni comerciale cu Londra.

Frații Donovici (Giurgiu, Str. Ște-
fan cel Mare No. 11.) caută legă-
tură cu comercianți de lemne de
foc și cărbuni.

Iulius Salamon (Frankfurt am
Main, Eppsteinet Strasse 25.) caută
exportori pentru mobile și cusături
din Călățele (Kalotaszeg).

Publicațiunea Camerei de Comerț și de Industria, din Cluj

Consulatul Polon din București
dorește de a intra în legătură com-
ercială cu acei comercianți cari
sunt în stare de a exporta cantități
mai mari de cereale în Polonia.
Adresa: **Consulatul Polon:**
București, str. Popa Tatu 57.

Eska Werk, Karl Schutz, fabrica
de măsuri și greutatea din Viena,
caută reprezentant pentru România.
Interesații să se adreseze la Ca-
mera Austro Română pentru Com-
erț, Meserii și industria Wien.
In der Burg. Schweizerhoff. Säu-
lenstiege. II. Stock.

"Ceffia" firma din Viena caută
reprezentant pentru o invenție nouă
tehnică. Interesații să se adreseze
la Consulatul Austriac Cluj.

tins cifra de 5761 milioane lei față
de 4862 milioane, cât era la 31 Mai.

Evaluările bugetare pe exercițiul
în curs fiind de 38.350 milioane, ar fi
urmat ca în prima jumătate a anu-
lui să se încaseze 19.675 milioane.
In loc de această sumă s'au încasat
doar 13.914 milioane adică cu cele

Deficitul bugetar și stabilizarea

In ajunul stabilizării, bugetul prezintă un deficit de peste cinci miliarde

Prin obținerea așa numitului echi-
libru bugetar sau mai exact, prin pu-
tința de a îngrădi inflațiunea monetară
pentru nevoile statului, și-a justificat
d. Vintilă Brătianu toate sacrificiile
impuse țării și și-a făurit acea aureolă
de salvator al finanțelor noastre
publice. Nu ne propunem să discutăm
acum ce-a prezentat în trecut acel pre-
tins echilibru bugetar și dacă mijloa-
cele prin care a fost obținut erau în-
dreptățite.

Ne găsim în fața unui fapt mult
mai actual și mai grav, care dă toată
măsura gestiunii dezastruoase a mini-
strului de finanțe liberal: în ajunul
stabilizării bugetului se prezintă,
pentru prima oară dela război încoace,
cu un deficit formal de mai multe mi-
liarde.

In această privință nu mai încape
nici o îndoială chiar și pentru cei cari
mai puneau la îndoială prezicerea de-
ficitului pe baza încasărilor din pri-
mele luni ale anului. Ne găsim la ju-
mătatea exercițiului și oricare ar fi
mersul încasărilor din lunile următo-
are, deficitul nu mai poate fi înlăturat.

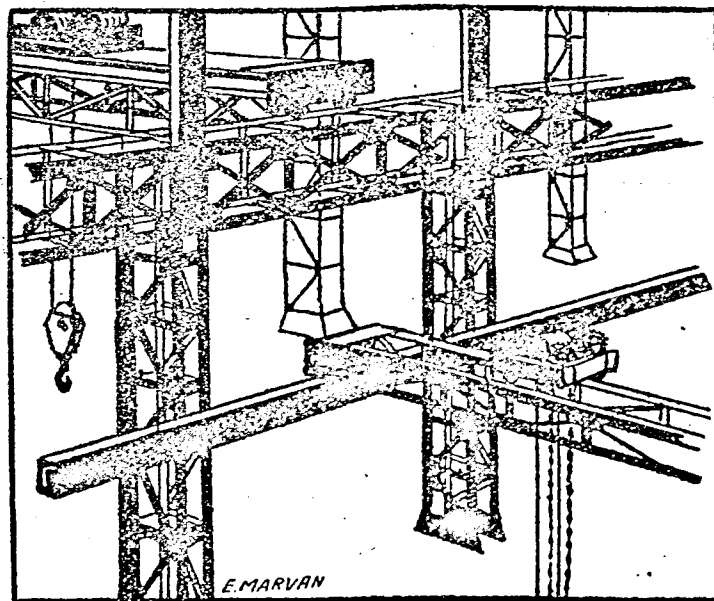
Aceasta se va înțelege, urmărind
analiza încasărilor statului la 30 Iu-
nie, pe cari le-a dat publicității mini-
sterul de finanțe.

Când am examinat încasările la
sfârșitul lui Mai, am scos în eviden-
ță faptul grav că deficitul din pri-
mele luni, în loc să descrească trep-
tat, ca în anii trecuți, sporește lună
cu lună.

Incasările din Iunie nu fac decât
să întărească această tendință; în-
tr'adevăr deficitul la 30 Iunie a a-

A S T R A

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.
Capital Social Lei 350.000.000 deplin vărsat
UZINELE în ARAD

Construcțiuni de fier,
stâlpi și suporturi nituiți,
Acoperișuri Polonceau
poduri și construcțiuni statice,
Mașini de ridicat.

Pentru oferte a se adresa
Direcțiunea Uzinelor Arad

A jövő évi márciusra halasztották a kolozsvári mintavásár megrendezését

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara nem tartja időszerűnek a mintavásár megrendezését a lejstabilizáció előtt

Mint ismeretes, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara még ez év elején széleskörű akciót kezdeményezett az időszaki mintavásár megrendezésére. Az időszaki mintavásár célja különösen az lett volna, hogy a Kolozsvárra tendáló kereskedelmi és ipari életnek újabb lendületet adjon, egyben pedig a külföld érdeklődését is felkeltse az erdélyi gazdasági élet iránt.

A mintavásár megvalósításának tervét azonban hónapokon keresztül halogatták az illetékesek és közben olyan akadályok merültek fel, amelyek késleltették a mintavásár megrendezését. Elsősorban az engedély körül keletkezett nagy harc, mert

a bukaresti kereskedelmi és iparkamara a kolozsvári mintavásár megrendezésével veszélyeztetve látta repülő mintavásár sikerét

és így minden lehető elkövetettek Bukarestben, hogy az engedély megadását megakadályozzák.

Végül azonban a hosszas intervenciónak mégis mutatkozott az eredménye és a kormány megadta a kolozsvári mintavásár engedélyt.

vári mintavásár engedélyt.

A terv az volt, hogy a mintavásárt legkésőbb augusztus havában megrendezik, utóbb azonban elállottak a mintavásári megrendezéstől. — A mintavásár sorsáról érdeklődtünk a kereskedelmi és iparkamaránál, ahol azt az információt kaptuk, hogy

a kamara vezetősége nem találta időszerűnek az idén megrendezni a mintavásárt és ezért a terv megvalósítását jövő év márciusára halasztotta.

A nyári szezon ugyanis nem bizonyult alkalmasnak mintavásár és kiállítás megrendezésére és — mint ismeretes — a nagyváradai mintavásár is fiaskóval végződött. A kolozsvári kamarának az az álláspontja, hogy

amíg a lejstabilizációja meg nem történik, a mintavásárt nem célszerű megrendezni,

mert az árak nem stabilak, a belföldi gazdasági helyzet még mindig bizonytalan és ezek a körülmények komolyan veszélyeztetnék a mintavásár sikerét.

A romániai dohánytermelés problémája

Török Bálint az E. G. E. főtitkárának előadása a dohányszakosztály kolozsvári közgyűlésén

Az Erdélyi Gazdasági Egylet mezőgazdasági kiállításával kapcsolatosan az EGE dohánytermelői szakosztálya közgyűlést tartott, amelyen az érdekeltek nagy száma volt jelen. A közgyűlés előadója Török Bálint, az EGE főtitkára volt, aki érdekes előadásban mutatott rá azokra a bajokra, amelyek a romániai dohánytermelés fejlődésének normális menetét hátráltatják.

Török Bálint az alábbiakban összegezte az erdélyi dohánytermelők bajait és ismertette azokat a módokat, amelyekkel javítani lehetne a helyzeten:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Dohánytermelési Szakosztálya, mint az erdélyi, bánáti és körösvidéki donány nagy- és kistermelők érdekképviselei szerve, az 1928. évi február 11-én alakult meg. E gyűlés megtartása oly időpontra esett, amikor már a múlt évi termés (sérlemesen megállapított) beváltási árain és a folyó évi termelői szerződés feltételein érdemleges módosításokat eszközölni nem lehetett.

A termelés érdekében való hivatalos tárgyalásokat a Szakosztály vezetősége a XII. dohánytermelési kerületi felügyelőséggel egyetértőleg a Szakosztály őszi ülésére halasztotta, amikor Dumitrescu inspektor ur is szíves volt az ülésen való részvételét kilátásba helyezni és így alkalmat nyújtani arra, hogy sérelmeinket és kívánságainkat közvetlenül előszóban közölhessük s kérhessük tőle, illetve az ő útján feleltes hatóságaitól azok orvoslását, illetve teljesítését.

Szakosztályunkat a súlyos gazdasági viszonyok szűlték. Nem csodálkozhatik így az állami monopoleikké vezérgazgatósága, hogy elsősorban is sérelmeinket tárjuk fel.

Üszinte örömünkre szolgálna, hogy a vezérgazgatóság, ami

szervezkedésünkben és céljaink elérésében minden rendelkezésre álló eszközzel segítségül jönne.

A gazdaközönség köréből számos panasza érkezett, amelyek közül egyik kisebb, másik nagyobb jelentőségű, de hogy alkalmat adjunk megismerésére is a termeléssel kapcsolatos minden egyéb kérdés megvitatására felsoroljuk az eddig ismert kivánságokat és sérelmeket, mert amugy is egy évben alig egyszer-kétszer nyílik alkalom az ilyen természetű kérdések tárgyalására.

Első és a dohánytermelési felügyelőség részéről meghallgatásra találó általános jellegű óhajunk a termelői szerződés revízió alá vétele és feltételeinek a termelők képviselőivel egyetértőleg való megállapítása.

Ezzel kapcsolatos kivánságainkat a következőkben sorolhatjuk fel.

Kérjük:

1) A kollektív termelői szerződés módosítását és pontjainak az Erdélyi Gazdasági Egylet Dohánytermelési Szakosztályával egyetértőleg való megállapítását,

2) a megállapodások pontos betartását,

3) a termelési költségekhez arányított előlegeknek idejében való kifizetését,

4) a dohánybeváltó bizottság tagjai sorába az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztálya által delegált 6 tag közül sorrend szerint 2 tagnak a monopól-hivatal terhére leendő meghívását,

5) a dohányosztályozásnál a termelői szerződésben előírt feltételekhez való szigorú ragaszkodást,

6) a dohány beváltásnak legkésőbb január 31-ig való befejezését és a dohány árának mindenkor a beváltás napján történő kifizetését,

7) a dohányárak megállapítása alkalmával a Szakosztály delegátusainak meghívását és azok véleményének meghallgatását,

8) az exportra kerülő dohány mennyiség után esedékes premiumok kifizetését és a premium esetleges elmaradásának megindokolását,

9) a vasuti szállításra alkalmas keretekbe való dohány csomagolási költségeinek megtérítését,

10) a dohányfajták vidékenként való termeltetése kapcsán az E. G. E. Dohánytermelési Szakosztálya véleményének a meghallgatását,

11) a jégkár biztosítások díjának csökkentését,

12) a kárbeesések igazságos és nem fiktív alapon való eszközölését,

13) a biztosítási kötelezettség fentartása mellett a monopolszerű biztosítások megszüntetését és a magánintézeteknél való biztosítások lehetővé tételét,

14) a zsinég árának csökkentését és minőségének javítását,

15) a beváltás alá kerülő dohány minőségének leértékelésével kapcsolatos és a beváltó közeg javára biztosított premium fizetési rendszer megszüntetését,

16) a szervezett termelők javára való előnyök nyújtását.

Ezenkívül kívánatos minden dohánytermelési kerületi felügyelőség körzetében egy-egy kísérleti telep létesítése.

A termelői szerződés revíziója és a kísérleti telepek létesítése kapcsán

sulyt kell fektetnünk a műtrágyázás felkarolására, mivel ez egyike azoknak az eszközöknek, amelyekkel a termelés jövedelmezőségét emelhetjük.

A műtrágyák alkalmazására a Szakosztály fokozatosan lépésről-lépésre óhajtaná rávezetni a termelőket, mindaddig, míg elérhetők a dohánytermelés terén azt a kulturfokot, amelyen áll ma a cukorrépatermelés, ahol a kollektív termelői szerződésekben a műtrágyák alkalmazásának kötelezővé tételéhez hozzájárultunk, mert sikerült cukorrépatermelő gazdátársainkat meggyőznünk a műtrágyák hasznosságáról.

A dohány termelés rentabilitása szükségessé teszi a dohánykertész-szerződések revízióját is, illetve azoknak a lehetőség határáig való egalizálását.

A közgyűlés nagy tetszéssel hallgatta végig Török Bálint előadását.

Balanța plăților în Cehoslovacia

Oficiul statistic a publicat acum datele balanței de plăți din anul trecut a Cehoslovaciei. Aceste date prezintă un interes deosebit, de oarece arată, care capitole din legăturile de plată cu străinătatea, prezintă un activ și care prezintă pasiv. Balanța de plăți a Cehoslovaciei pe 1927 se prezintă astfel (în mil. cor.) Comerțul cu străinătatea are la intrare 20, 14,2 la ieșire 18.032 și un sold activ de 2.110. Diferite servicii; la intrare 1.707 la ieșire 1.640 și sold activ 67. Bani trimiși de emigranți: la intrare 552 la ieșire 107, sold activ 445. Venituri din averi și capitaluri particulare: la intrare 337, la ieșire 1060, sold pasiv 723. Mișcarea capitalurilor: intrare 8262, ieșire 9715, sold pasiv 1452. În total Cehoslovacia a primit 31.000 și a plătit în străinătate 30.554, balanța plăților s'a încheiat așa dar cu un sold activ de 446 mil. cor. Aceste date sunt bine înțelese numai aproximativ și permit diferite variații, dau însă totuși un tablou destul de limpede asupra importanței diferitelor capitole din balanța de plăți.

O însemnătate cu totul deosebită în balanța plăților Cehoslovaciei, are soldul activ din comerțul cu străinătatea. Importante sunt și veniturile diferitelor servicii, ca transporturi, a-

sigurări, turiștii și străinii, vizitatorii băilor etc. De asemenea au importanță sumele de bani trimise de emigranți. Astfel, deși emigranții iau cu sine sume de bani destul de mari, ei trimit în patrie cu 445 mil. cor. mai mult decât iau cu dânsii.

Între capitolele balanței plăților, cari prezintă solduri pasive, trebuie semnalat în primul rând, enormul pasiv ce rezultă în urma mișcării capitalurilor și care atinge aproape cifra de 15 miliarde cor. Preponderanța capitalului exportat asupra celui importat se explică prin faptul că de mai mulți ani, Cehoslovacia nu mai face împrumuturi în străinătate, și în schimb amortizează regulat datorii de stat și datoriile provenite din împrumuturile orașelor, industriei și băncilor, în străinătate. Afară de aceasta se observă o participare intensă a capitalului cehoslovac peste graniță. Capitalul veniturilor din averi și capitaluri particulare prezintă în Cehoslovacia un pasiv de aproape 3/4 miliarde cor. cehe, ceace se explică prin faptul că străinătatea închează dobânzi cu 342 mil. mai mult decât Cehoslovacia din străinătate, iar posesarii străini de capitaluri în Cehoslovacia obțin drept tantieme, dividende, etc., cca. 360 cor. cehe.

—o—

BEREA Az „**URSUS**” este excelentă sör a legjobb

FONDAT IN ANUL 1812

J. SI C. KIMMEL S. P. A.

TIMISOARA

Instalație proprie pentru fabricarea:
TUICĂ, SLIVOVITZ ȘI COGNACFabrică de licheruri
Fabrică de butoaie

Mare deposit de vinuri și țuică en gros!

Fatma,**Arad, gyárt**

mindennemű fehér és litografált bádogdobozokat, rézkillineset és ajtóci-meket, különböző tömegcikkeket?!

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

„CARMEN”FABRICA DE GHETE SOCIETATE ANONIMA
ORADEA

Ajánlja női luxus, trotteur és gyermekcipő gyártmányait

Adresa telegrafică „CARMENSHOE”

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A.

Első Romániai Elektromosgyár Rt.

Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1.
(Apáca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és

magasfeszültségű anyagok. Mű-

szerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dina-

mobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

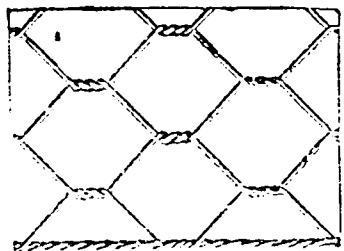
Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Industria Textilă
Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de Textile din ArdealErdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár
Részvénytársaság

Többször csavart

horganyozott
sodronykerítésnégyféle luckbőségben, külön-
böző drótvastagságban szállít bár-
milyen mennyiségben, valamint
tűskeshuzal sodronyszöveteket,
vas- és rézhutorokat, sodrony-
ágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és réz-
butorgyára BRĂȘOV. Gyár:
Hátsó-u. 66, Telefon: 481. Rak-
tár: Kórház-u. 32. Telefon: 48 2**„VICTORIA”**PRIMA FABRICA ARDELEANA DE PASMANTERIE SI SIRETURI
ELSŐ ERDELYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORARUGYAR

Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

șireturi pentru
ghete, trese, șireturi de
lama goufrate, șuilașuri și dife-
rite articole de pasmanterie
de prima calitate

Gyárt:

mindennemű
cipőfűzőt, lámaszegőt,
sujtást, tresset borítást és külön-
böző speciális paszományárut
elsősorú kivitelben

:: Telegram: Pasmantaria Victoria ::

Kolozsvári Takarékpénzt.
és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár,
Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

Saját tőkéi 55 millió lej

Minden bankügy-

letet legelő-

nyösebben

végez.

Engedélyezett

devizahely.

Áruraktárai

a vasut

mellett

Betéteket!

elfogad!

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Strada Minerva No. 7. :: Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:
Igazgató és felelős szerk.:

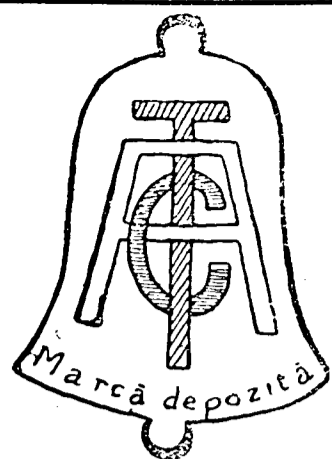
TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

In țară pe un an . . . { Pentru particulari, comercianți și industriași 1000 lei
Pentru bănci și instituțiuni financiare . . . 2000 lei
Belföldön egész évre { Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak 1000 lei
Bankoknak és pénzintézeteknek . . . 2000 lei
Pentru străinătate } 1500 lei.
Külföldre . . . . . }Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm². . . . . } 20 lei
Cimlapon I. oldalon cm²-ként . . . }
In text . . . . . } 15 lei
Szövegdalton . . . . . }
Un sir garmond . . . . . } 80 lei
Egy garmond sor . . . . . }

Cu această marcă este prevăzută fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica „TACĂMUL” din CLUJ.

•••••
Fineță de 800!

Pabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „TACĂMUL” fabrică de argintărie, Cluj, Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacamul”.

Olvassa a

Keleti Újság-ot

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA, COMERT ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
 Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemeőbb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel **PARK** Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Kitűnő házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Industria Sârmei S.A. Cluj

UZINELE: CÂMPIA TURZII

Adresa telegrafică: „FERRUM” Cluj.
 Telefon: 440, 347.

Sârmă laminată, fier de beton, cue de tot felul, sârmă arsă, sârmă arămită, sârmă ghiempată, sârmă de oțel, incuietoare de saci, arcuri de mobile, agrape, sârmă zincată (galvanizată).

Hengerhuzal, betonvas, tuskéhuzal, acélhuzal, vashuzal, rezezt, vashuzal horganyzott, szög minden méretben, zsákkötöző drótok, irodakapcsok, butorrugó, vashuzal, fényes, lágyított.

Walzdraht, Betoneisen, Drahtstifte jeder Art, Drahtgeglüht blank, verkupfert, verzinkt, Stahldraht, Stacheldraht, Möbelfedern, Werdernadeln, Sackverschlüsse.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:
CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapítottott: 1872-ben. Alaptőke: 22 millió lei.

Agenciile—Fiókiintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereida, Sânmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. **Expozituri—Kirendeltségek:** Câmpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplița—Română—Maroshévíz.

Elfogad: **BETÉTEKET.** Leszámítol: **VÁLTÓKAT**

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselétét bírja a „**Gazdálak**” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: **TRANSSYLVANIABANK**

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvar, Piața Unirii No. 9.
 Fiókiintézet: Dej-Dés, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen

Saját tőkési **30** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.